

Plats och tid Helge Andshuset Visby lördagen den 19 november
kl. 10.30- 12.40

Närvarande ledamöter Se bilagd förteckning

Övriga närvarande Se bilagd förteckning

Protokollsjusterare:

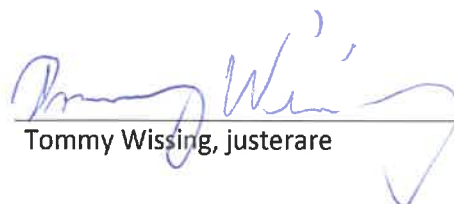
Tid och plats för justering 25 november kl. 09.30 Helge Andshuset, Visby

Underskrifter:

Ulrika Holmberg, sekreterare

Staffan Beijer, ordförande

Ylva Andersson, justerare

Tommy Wissing, justerare

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Stiftsfullmäktige i Visby stift

Sammanträdesdatum:
2022-11-19

Datum för anslags
uppsättande: 2022-11-25

Datum för anslags
nedtagande: 2022-12-17

Förvaringsplats för protokollet: Helge Andshuset, Norra kyrkogatan 3 A, Visby

Underskrift:

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--	--------------------

Innehåll

- § 19. Sammanträdet öppnande och behöriga utlysande
- § 20. Rapport om ny sammanräkning
- § 21. Upprop samt fastställande av röstlängd
- § 22. Fastställande av föredragningslista
- § 23. Beslut angående justering
- § 24. Verksamhetsplan och budget för Visby stift 2023
- § 25. Kyrkoavgift för Visby stift 2023
- § 26. Målkapital för Visby stift från och med 2023
- § 27. Verksamhetsplan och budget för Prästlönetillgångarna i Visby stift 2023
- § 28. Auktoriserad revisor för 2023-2025
- § 29. Finanspolicy för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift
- § 30. Sammanträdesdagar för stiftsfullmäktige 2023
- § 31. Motion. Medlemskap i Leader Gute
- § 32. Rapport. Pågående uppdrag
- § 33. Nya motioner och frågor
- § 34. Sammanträdet avslutas

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 19. Sammanträdet öppnande och behöriga utlysande

Sammanträde har kungjorts enligt stiftsfullmäktiges arbetsordning.

Kallelse till sammanträdet har sänts ut till ledamöterna den 7 november 2022.
Kungörelsen om sammanträdet har satts upp stiftets anslagstavla den 7 november 2022 och annonserats i dagspressen lördagen den 12 november 2022.

Ordförandes beslut:

Ordförande hälsar ledamöterna välkomna och förklarar sammanträdet öppnat.

Beslut:

Stiftsfullmäktige fastställer att sammanträdet kungjorts enligt stiftsfullmäktiges arbetsordning.

Anmärkning:

Innan sammanträdet firas stiftsmässa i Visby domkyrka ledd av biskop electus Erik Eckerdal och stiftsprost Annika Hakalax. Biskop electus Erik Eckerdal ger också en presentation av sig själv i samband med inledningen av sammanträdet.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande: Ordförande
Ulrika Holmberg

§ 20. Rapport om ny sammanräkning

Ersättaren Matilda Eriksson (Kyrklig samverkan i Visby stift) har flyttat och är därmed inte längre valbar. Efter ny sammanräkning har Per-Åke Södergren utsetts till ny ersättare.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige tar emot rapporten.

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande: Ordförande
Ulrika Holmberg

§ 21. Upprop samt fastställande av röstlängd

Upprop förrättas. 38 ledamöter inklusive tjänstgörande ersättare antecknas som närvarande med rösträtt enligt bilagd förteckning.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att fastställa förteckning över närvarande röstberättigade att gälla som röstlängd.

Bilaga:
Närvaroförteckning

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 22. Fastställande av föredragningslista

Till föredragningslistan föreslås att det läggs till en punkt om datum för stiftsfullmäktiges sammanträden 2023.

Lennart Lindgren har till sammanträdet lämnat en rapport från det möte som hölls i Luleå den 21-23 oktober med anledning av Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket. Rapporten lämnas under § 33.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar fastställa föredragningslistan med tillägg av en punkt för beslut om sammanträdesdagar för stiftsfullmäktige 2023.

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 23. Beslut angående justering

Stiftsfullmäktige ska utse två ledamöter att jämte ordföranden justera protokollet.

Ordförande

Ordförande beslutar att justering ska ske 25 november kl. 09.30 i Helge Andshuset, Norra kyrkogatan 3, Visby

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att utse Tommy Wissing och Ylva Andersson att jämte ordförande justera protokollet 25 november kl. 09.30 i Helge Andshuset, Visby.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande:
Christer Engelhardt, stiftsdirektor
Ander Ahlin, stiftskamrer

§ 24. Verksamhetsplan och budget för Visby stift 2023

SS 2022-0032

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 122

Stiftsstyrelsen beslutar att överlämna bilagt förslag till verksamhetsplan och budget 2023 för Visby stift till stiftsfullmäktige för fastställande.

Stiftsfullmäktige 2022-11-19

Stiftsdirektor, Christer Engelhardt, informerar om verksamhetsplanen för Visby stift 2023. Den har beretts vid stiftsstyrelsens sammanträde den 24 oktober 2022. Verksamhetsplan och budget är MBL-förhandlad den 13 oktober. En barnkonsekvensanalys är gjord.

Den lyfter fram de fem strategiska målen som stiftsstyrelsen har arbetat fram under våren 2022. Till de strategiska målen finns delmål som utarbetats i samarbete mellan stiftsstyrelsen och medarbetare på stiftskansliet. Stiftskansliet har sedan arbetat fram de aktiviteter som ska genomföras för att nå delmålen och de strategiska målen.

Stiftskamrer, Anders Ahlin, redovisar förslaget till budget för 2023. Det är ett budgeterat underskott på 2 155 tkr. I bokslutet för 2021 översteg det egna kapitalet målkapitalet på 7 400 tkr med ca 24 000 tkr. Dock föreslås målkapitalet höjas och då överstiger det egna kapitalet målkapitalet med ca 11 000 tkr.

Yrkande:

Inger Harlevi yrkar på att det under punkt 2.1 i verksamhetsplanen läggs till en punkt om att stödja bildandet av ett distrikt i Visby stift inom Svenska kyrkans unga.

Inger Harlevi yrkar på att det under punkten 5.3 ska läggas till en text om det internationella arbetet och främst SKUT och ACT.

Inger Harlevi yrkar på att stiftsfullmäktige ger stiftsstyrelsen mandat att under kommande budgetår omfördela medel mellan de olika verksamheterna vid behov.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att fastställa verksamhetsplan och budget för Visby stift 2023 enligt bilaga och med tillägg under punkt 2.1 om att stödja bildandet av ett distrikt i Visby stift inom Svenska kyrkans unga, och under punkten 5.3 lägga till en text om det internationella arbetet och främst SKUT och ACT.

Stiftsfullmäktige ger stiftsstyrelsen mandat att under kommande budgetår omfördela medel mellan de olika verksamheterna vid behov.

Bilaga: Verksamhetsplan och budget för Visby stift 2023

Beslutet meddelas till: Kyrkokansliet

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 25. Kyrkoavgift för Visby stift 2023

SS 2022-0032

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 122

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att fastställa kyrkoavgiften till 11 öre per skattekrona för år 2023.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att fastställa kyrkoavgiften till 11 öre per skattekrona för år 2023.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Beslutet meddelas till: Kyrkokansliet

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande:
Anders Ahlin, stiftskamrer

§ 26. Målkapital för Visby stift från och med 2023

SS 2022-0092

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 123

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att fastställa målkapitalet till 20 miljoner kronor för Visby stift från och med 2023.

Stiftsfullmäktige 2022-11-19

Anders Ahlin, stiftskamrer, informerar om syftet med målkapitalet och utifrån vilka olika utgångspunkter ett målkapital kan beräknas.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att fastställa målkapitalet till 20 miljoner kronor för Visby stift från och med 2023.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande:
Gunnar Lindby, ordförande i
egendomsnämnden.
Arvid Mickelåker, egendomsförvaltare
Anders Ahlin, stiftskamrer

§ 27. Verksamhetsplan och budget för Prästlönetillgångarna i Visby stift 2023

PLT 2022-0062

Stiftsstyrelsens sammanträde 2022-10-24

Egendomsnämnden har vid sitt sammanträde den 18 oktober behandlat verksamhetsplan och budget för 2023 och föreslagit att den ska sändas vidare för beslut. Värdesäkring och inflationssäkring av kapitalet gör att det kommer att bli en sänkning av utdelningen till församlingar och pastorat samt nationell nivå för 2023. Utdelningen beslutas vid stiftsfullmäktiges sammanträde i maj 2023 utifrån 2022 års bokslut.

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 124

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att fastställa verksamhetsplan och budget 2023 för Prästlönetillgångarna i Visby stift enligt bilagt förslag.

Stiftsfullmäktige 2022-11-19

Egendomsnämndens ordförande Gunnar Lindby och egendomsförvaltare Arvid Mickelåker föredrar verksamhetsplanen för prästlönetillgångarna för 2023. Stiftskamrer Anders Ahlin föredrar den ekonomiska budgeten.

Prästlönetillgångarna i Visby stift ska förvaltas så att det ger utdelning till församlingar och pastorat i Visby stift samt till Svenska kyrkans nationella nivå. Det är endast avkastningen som får delas ut då grundförmögenheten ska vara intakt. I Kyrkoordningen finns ett regelverk för hur prästlönetillgångarna ska förvaltas. Där finns bland annat regler om inflationssäkring av fonderade medel. Då inflationen för närvarande är hög har det tagits i beaktan i budgeten för 2023.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att fastställa anta verksamhetsplan och budget för prästlönetillgångarna i Visby stift för 2023.

Arvid Mickelåker anmäler jäv i detta ärende.

Bilaga; Verksamhetsplan och budget för Prästlönetillgångarna i Visby stift 2023
Beslutet meddelas: Kyrkokansliet

Justerare				Utdragsbestyrkande
				

Föredragande:
Anders Ahlin, stiftskamrer

§ 28. Auktoriserad revisor för 2023-2025

SS 2022-0093

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 125

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att utse Grant Thornton att utföra de revisorstjänster en auktoriserad revisor ska utföra enligt kyrkoordningen, för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift för tiden 2023-2025.

Stiftsfullmäktige 2022-11-19

Anders Ahlin, stiftskamrer, informerar om hur upphandlingen har gått till och hur resultatet blev.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att utse Grant Thornton att utföra de revisorstjänster en auktoriserad revisor ska utföra enligt kyrkoordningen, för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift för tiden 2023-2025.

Beslutet meddelas:
Grant Thornton, PWC

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande:
Anders Ahlin, stiftskamrer

§ 29. Finanspolicy för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift

SS 2022-0058

Stiftsstyrelsen fattade den 14 juni 2022 beslut om att remittera ett förslag till ny finanspolicy för Visby stift och för Prästlönetillgångar i Visby stift till egendomsnämnden. Egendomsnämnden har behandlat ärendet vid sitt sammanträde den 18 oktober och de beslutade att tillstyrka förslaget som föreligger.

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 126

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att fastställa bilagd finanspolicy för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift.

Stiftsfullmäktige 2022-11-19

Anders Ahlin, stiftskamrer, informerar om framtagande av förslaget till Finanspolicy.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att anta bilagd finanspolicy för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift.

Bilaga: Finanspolicy för Visby stift och Prästlönetillgångar i Visby stift

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 30. Sammanträdesdagar för stiftsfullmäktige 2023

SS 2022-0111

Förslag:

Tisdagen den 30 maj 2023 (kvällstid)

Lördagen den 18 november 2023 (dagtid).

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att sammanträden hålls den 30 maj och 18 november 2023.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Föredragande:
Christer Engelhardt, stiftsdirektor

§ 31. Motion. Medlemskap i Leader Gute

SS 2022-0048

Frans Brozén lämnade en motion till stiftsfullmäktige vid sammanträde i maj 2022. Motionären yrkade på att Visby stift ska ansöka om medlemskap i Leader Gute. Stiftskansliet fick vid sammanträdet den 9 september uppdrag att bereda ett svar på motionen.

Stiftsstyrelsens beslut 2022-10-24 § 128

Stiftsstyrelsen beslutar att föreslå stiftsfullmäktige att motionen bifalls så att Visby stift ansöker om medlemskap i den ideella föreningen Leader Gute.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige beslutar att motionen bifalls så att Visby stift ansöker om medlemskap i den ideella föreningen Leader Gute.

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande:
Christer Engelhardt, stiftsdirektor

§ 32. Rapport. Pågående uppdrag

S 2015-76 Motion. Ta fram en Codex Etichus för Visby stift
Inget nytt att rapportera.

SS 2018-0105 Motion. Vård av kyrkans antikvariska böcker
Det finns inte resurser för närvarande att genomföra detta projekt.

SS 2021-0047 Motion. Mat- och måltidspolicy i barn- och ungdomsverksamhet
En stiftspedagog anställs från och med 9 januari som kommer att få den uppgiften.

Stiftsfullmäktiges beslut
Stiftsfullmäktige tar emot rapporten.

Justerare 				Utdragsbestyrkande
--	---	---	--	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 33. Nya motioner och frågor

Ursäkt till det samiska folket

Lennart Lindgren informerar om det möte som han deltog i som representant för Visby stift som gällde Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket. Mötet hölls i Luleå som är symboliskt viktigt då det också ligger i Sapmi. Rapporten biläggs protokollet. Även Carin Jakobsson deltog som representant för kyrkostyrelsen och delar den bild som Lennart Lindgren ger. Det var en mycket känslös gudstjänst och hon uppmanar alla att ta del av det material som finns omkring detta.

Stiftsfullmäktiges beslut

Stiftsfullmäktige tar emot rapporten.

Bilaga:

Rapport från mötet som gällde Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Föredragande: Ordförande

§ 34. Sammanträdet avslutas

Ordförande tackar också alla ledamöter och ersättare för ett väl genomfört sammanträde.

Justerare				Utdragsbestyrkande
-----------	---	---	---	--------------------

Bilaga till protokoll för stiftsfullmäktige 2022-11-19 § 21
 Närvarande markeras med 1, ej närvarande markeras med 0

Stiftsfullmäktige – uppställningslista Nomineringsgrupp: POSK

	Närvaro		Närvaro
<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>		<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Inger Harlevi	1	Helén Johansson	0
Cecilia Lundberg	0	Mats Boström	0
Sven Sandström	0	Karin Thysell	0
Staffan Beijer	1	Ulla Lundberg	0
Åsa Wackelin Flanking	0		
Roland Engkvist	0		
<i>Valkrets: Sudertredingen</i>		<i>Valkrets: Sudertredingen, Medeltredingen, Nordertredingen</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Gabriella Löf	0	Gunilla Sjöman, tjänstgör	1
Rolf Öström	1	Maria Jalmelid, tjänstgör	1
Elisabeth Stenqvist Edlund	1	Barbro Lindby, tjänstgör	1
		Jörgen Hallström	0
<i>Valkrets: Medeltredingen</i>			
Ordinarie			
Gunnar Lindby	1	Maria Jalmelid, se ovan	1
Henrik Danielsson	0	Barbro Lindby, se ovan	1
Mathias Eldnor	0	Jörgen Hallström	0
Sara Hylvander	0	Gunilla Sjöman, se ovan	1
<i>Valkrets: Nordertredingen</i>			
Ordinarie			
Anne Dugner Hjellström	0	Maria Jalmelid	
Malin Karlström	1	Gunilla Sjöman	
Harald Stjerne	0	Helén Johansson	
		Barbro Lindby	

Stu m Jfd

Stiftsfullmäktige – uppropslista Nomineringsgrupp: Kyrklig samverkan i Visby stift

	Närvaro		Närvaro
<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>		<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Linnea Tibell	0	Tommy Wissing, tjänstgör	1
Doris Lemke	1	Yngve Andersson	0
Pia Tofténus	0	Nils-Gunnar Smith	0
Lennart Lindgren	1		
Anita Hammarberg	0		
Christina Ahlgren	0		
<i>Valkrets: Nordertredingen</i>		<i>Valkrets: Nordertredingen</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Peder Fohlin	1	Frans Brozén	0
Arne Nyroth	1	Per-Åke Södergren	0
Johan Aronsson	1		
Anne Mousa Ståhl	0		
<i>Valkrets: Medeltredingen</i>		<i>Valkrets: Medeltredingen</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Helena Andersson	0	Kristina Björkander, tjänstgör	1
Lars-Olof Nimmerfalk	1	Ola Björkqvist, tjänstgör	1
Annette Wilén	0		
Johan Asplund	1		
<i>Valkrets: Sudertredingen</i>		<i>Valkrets: Sudertredingen</i>	
Ordinarie		Ersättare	
Jan Bergkvist	1	Percy Nilsson, tjänstgör	1
Karl Johan Johansson	1		

SB RW ZH

Stiftsfullmäktige – uppslagslista Nomineringsgrupp: Centern

<i>Valkrets: Medeltredingen</i>	<i>Närvaro</i>	<i>Valkrets: Medeltredingen Nordertredingen Sudertredingen Visby domkyrkoförsamling</i>	<i>Närvaro</i>
<i>Valkrets: Sudertredingen</i>			
Ordinarie		Ersättare	
Gunnel Lindby	1	Ursula Jakobsson	0
Arvid Mickelåker	1	Mia Nilsson	0
Ingrid Engström	0	Kjell Olofsson, tjänstgör	1
Anita Nordin	0	Anna Gahnström	0
		Bo Stenström	0
		Lars Österlund	0
		Göran Vestergren, tjänstgör	1
		Matilda Ronsten	0
<i>Valkrets: Medeltredingen</i>			
Ordinarie			
Ylva Andersson	1		
Gertrud Södergren	1		
Barbro Hejdenberg Ronsten	1		
Jan Lundqvist	0		
Curt Broberg	1		
<i>Valkrets: Nordertredingen</i>			
Ordinarie			
Carin Jakobsson	1		
Ann-Charlott Hansson	1		
Birgitta Cramér	1		
Sture Gardell	1		
<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>			
Ordinarie			
Börje Bendelin	1		
Ann-Christin Wallin	0		
Hilda Glansholm	1		

SB TW YH

Bilaga till protokoll för stiftsfullmäktige 2022-11-19 § 21
Närvarande markeras med 1, ej närvarande markeras med 0

Stiftsfullmäktige – uppropslista Nomineringsgrupp: Sverigedemokraterna

<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>	<i>Närvaro</i>	<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling Medeltredingen Nordertredingen</i>	<i>Närvaro</i>
<i>Valkrets: Medeltredingen</i>			
Ordinarie		Ersättare	
Lars Englebretsson	1	Marie Forsbäck	0
<i>Valkrets: Medeltredingen</i>			
Ordinarie			
Björn Hansson	0	Marie Forsbäck	0

Stiftsfullmäktige – uppropslista Alternativ för Sverige

<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling</i>	<i>Närvaro</i>	<i>Valkrets: Visby domkyrkoförsamling Medeltredingen</i>	<i>Närvaro</i>
Ordinarie		Ersättare	
Eva Pettersson	1	Peter Larsson	0

Övriga närvarande tjänstepersoner från stiftskansliet:

Christer Engelhardt, stiftsdirektor
Ulrika Holmberg, sekreterare
Anders Ahlin, stiftskamrer
Annika Hakalax, stiftsprost
Erik Eckerdal, biskop electus
Linda May Dahlström, kommunikatör

SE PM Zjt

Verksamhetsplan och budget Visby stift 2023

SD av Yt

Innehåll

- 2 Inledande ord av stiftsdirektor Christer Engelhardt
- 3 Detta är Visby stift
- 5 Visby stifts verksamhetsplan 2023
- 6 Hållbar kyrka 2030
- 8 Lärande och undervisning
- 10 Kommunikation och förändring
- 12 Identitet och fördjupning
- 13 Engagemang och delaktighet
- 14 Sakområden - stiftets linjära arbete
- 16 Barnkonsekvensanalys
- 18 Ekonomi Visby stift
 - 19 - tjänster vid Visby stiftskansli
 - 20 - resultatbudget 2023 och plan 2024-2025
 - 21 - balansbudget 2023 och plan 2024-2025

SIF TW YH

Stiftsdirektorn har ordet

2023 är ett verksamhetsår som inleds med att Visby stift – kyrkan på Gotland och utlandsförsamlingarna får ta emot sin nya biskop. Det är med spänning som vi möter året som ligger framför oss. Kyrkan på Gotland tar också nya steg in i en tid då samhället, på riktigt går i gång efter en tid av nedstängdhet.

Året bakom oss, 2022, inleddes trots allt av en tid då vi ännu levde under restriktioner med anledning av pandemiåren. Vi har lärt oss genom den samhällsutveckling som vi på många områden fått uppleva, att runt hörnet väntar också nya utmaningar. I takt med samhällsförändringarna måste också de kyrkliga arbetssätten förnyas. Kommunikation och digitalisering är inte helt nya begrepp men har blivit ett mer påtagligt sätt för oss som kyrka att också verka i. Stiftet med sina pastorat och församlingar måste också på nya sätt möta behoven i det samhälle där församlingarna utgör en viktig och grundläggande funktion i mötet med människor. Omvärldsläget gör att vi som kyrka står inför stora utmaningar i att vara relevant i mötet och att bygga relationer för att kunna vara kyrka i vår tid.

Biskop emeriti Sven-Bernhard Fast har i en tidigare verksamhetsplan inför verksamhetsåret 2014 (i mitten av sin dåvarande ämbetsperiod) som biskop för Visby stift bland annat skrivit följande: Citat: För uppdragets skull behöver stift, pastorat och församlingar samordna sina resurser så att vi samverkar kring ekonomi, administration, fastighets- och personalfrågor och annat som utgör stödfunktioner till detta uppdrag. Detta för att mänskliga och ekonomiska resurser ska frigöras till syftet: "att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas." Slut citat.

Biskop emeriti Sven-Bernhard skriver vidare, citat: Utmaningar som en åldrande befolkning i många landsbygdsförsamlingar, svårigheter i den lokala näringsverksamheten, brister i unga människors möjlighet till utbildning, boende och arbete. Allt detta är också Kyrkans frågor, då församlingen är del av

det lokala samhället och samtidigt har uppgiften att leva i riktning mot Guds rike. På Gotland är inte minst samverkan med alla goda krafter för en levande landsbygd en uppgift för en folkkyrka med ambitionen att vara rikstäckande. Slut citat.

Årets verksamhetsplan och budget för Visby stift har sin ambition i att ta fasta på den främjande uppgift som stiftsorganisationen har i relation till pastorat och församlingar så att den grundläggande uppgiften i mötet med människan kan och ska äga rum.

Ett exempel som rymmer såväl kommunikation, relation och främjande är det som äger rum inom ramen för det nationella projektet "Lärande och undervisning". Stiftet har tagit fram appen "100 kyrkornas ö". Ännu finns inte alla kyrkor med, men under det kommande verksamhetsåret satsas det vidare på att bygga ut appen med fler kyrkor. Målsättningen är att alla våra kyrkor ska finnas med. Visby stifts app "100 kyrkornas ö" är ett digitalt kommunikationssätt där kyrkan tydligt kan och vill möta människor i en ny tid för att möjligen skapa relation även om det aldrig kan ersätta det personliga mötet. Funktionen med appen är att vid sidan om den historiska beskrivningen av kyrkan och dess inventarier, också skapa en relation genom att veta vad funktionen och betydelsen som inventarier i kyrkan har i en levande församling. Att exempelvis dopfunten inte bara är en historisk del i kyrkan utan också används än idag såsom den gjort under de hundratals år den stått där. Att i sammanhanget också få en undervisning om dopet. Det är att levandegöra kulturarvet i en levande församlingsvardag. Visby stifts kyrkoapp är ett exempel på en satsning i att vara relevant i den tid vi lever i.

För stiftsorganisationen är utmaningen i främjandet, att kyrkan på Gotland ska ges förutsättningar att vara relevant i den tid vi lever i. Att församlingen är det lokala pastorala området där den grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Christer Engelhardt
Stiftsdirektör i Visby stift

Detta är Visby stift

Stiftets uppdrag skiljer sig från församlingarnas uppgift som är att svara för kyrkans liv, arbete och gemenskap i kontakt med kyrkans medlemmar. Stiftet beskrivs i kyrkoordningen som det regionala pastorala området och dess grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingarnas liv. Till det kommer också förvaltande uppgifter där samspelet med kyrkans nationella nivå har stor del. Stiftskansliets personal utgör i sin helhet en resurs för att utöva stiftets uppgifter och effektuera beslut av stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse, domkapitel och biskop.

Biskop och domkapitel har tillsammans tillsynsansvar över församlingar, diakoner och präster på Gotland samt de församlingar och präster som tillhör Svenska kyrkan i utlandet. Tillsynen har som huvudinslag råd, stöd och hjälp, samt uppföljning av att kyrkans gemensamma stadga - kyrkoordningen - följs. I tillsynen ingår även utfärdandet av församlingsinstruktioner, biskopens visitationer och frågor som är förknippade med utövning av vigningstjänst. Domkapitlet är första instans i kyrkans egen interna rättsordning. De ärenden som förekommer är beslutsprövning och ärenden som rör vigningstjänsterna. Därutöver har domkapitlet att behörighetspröva och yttra sig inför präst- och diakontillsättningar samt i övrigt i tillsynsuppdraget bland annat yttra sig i ett antal frågor, remisser och indelningsändringar.

För att finansiera sin verksamhet tar stift och församlingar ut kyrkoavgift. Kyrkans nationella nivå har ingen egen utdebitering utan finansieringen av nationell nivå sker inom ramen för ett utjämningsystem som inkluderar avkastningen av de samlade prästlönetillgångarna.

Främjandet har sin tyngdpunkt på församlingsutveckling. Det innebär att stiftet bidrar till det utvecklings-

arbete som varje församling behöver för att kunna vidmakthålla och utföra sin grundläggande uppgift; att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att stärka församlingarna och pastoraten så att de blir alltmer vitala enheter. Stiftets främjandeverksamhet sker i huvudsak genom de personalresurser som finns inom stiftskansliet. Beslut i stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse och egenomsnämnd medför ett omfattande administrativt och operativt löpande arbete när de ska förverkligas. Det gäller även de pågående visitationerna och domkapitlets uppdrag med tillsynens råd, hjälp och stöd till församlingar och deras anställda. Hit hör också biskopens grundläggande uppdrag och samhällskontakter. Verksamheten berör såväl organisation och förvaltning som församlingsutveckling, samhällsliv och internationella kontakter.

Beslut som fattas på nationell nivå och även i vår omvärld skall även dessa i praktiken verkställas där stiftskansliet oftast blir en förmedlande länk mellan nationell nivå och kyrkan lokalt - våra församlingar och pastorat.

Kyrkoordningen anger i 8 kapitlet 1 § de uppgifter som ligger i biskopens uppdrag. Dessa uppgifter full-

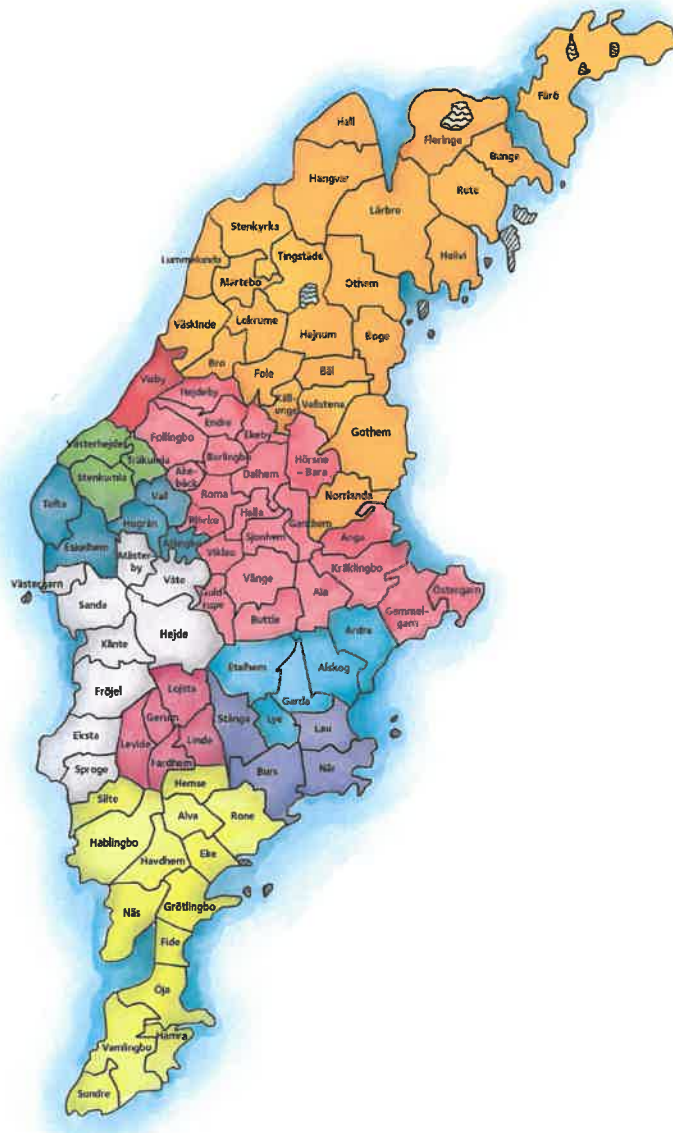
SB M JA

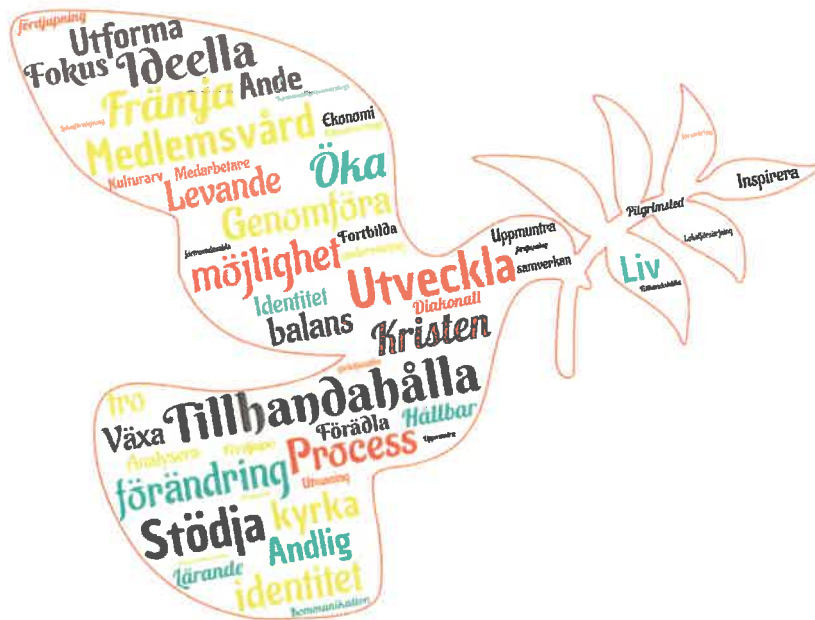
gör biskopen på eget ansvar utifrån avgivna vigningslöften. Detta innebär ett löpande arbete av pastoral karaktär i kontakt med församlingar, präster och diakoner. Till detta kommer tillsyn ifråga om bl.a. Svenska kyrkans lära, gudstjänster och ämbete. Vidare ska biskopen visitera församlingarna samt kalla präster och diakoner till överläggningar. I detta arbete biträds biskopen av stiftskansliets personal, domkapitlet och kontraktsprostarna. Biskopen ska också viga präster och diakoner.

För biskopen i Visby gäller de nämnda uppgifterna också stiftets församlingar i Svenska kyrkan i utlandet. Här biträds biskopen av personal från Kyrkokansliet i Uppsala utöver det som kommer an på domkapitlet i Visby. Domkapitlet ska ha en särskild

sammansättning när det gäller beslut som rör Svenska kyrkan i utlandet. Biskopen är självskriven ledamot i Rådet för Svenska kyrkan i utlandet. Samarbetet på tjänstemannanivå mellan Kyrkokansliets avdelning för Svenska kyrkan i utlandet, där främjandet fortfarande bedrivs, och stiftskansliet behöver fortlöpande utvecklas. För närvarande sker det främst genom biskopen och genom medverkan i intervjuer av sökande till prästtjänster i Svenska kyrkan i utlandet.

Svenska kyrkan
VISBY STIFT

Visby stifts verksamhetsplan 2023

Stiftsstyrelsen har under året 2022 arbetat med att ta fram mål och delmål. Arbetet med detta har också skett i samverkan mellan förtroendemanna- och tjänstemannaorganisationen.

Ambitionen har varit att dels på ett tydligare sätt arbeta med de strategiska målen, dels att klargöra arbetsfördelningen mellan stiftsstyrelse och -fullmäktige (strategiska mål och delmål) och stiftskansliets handläggare (operativa mål – i denna verksamhetsplan kallat "genomförande"). Arbetet skedde under våren både vid stiftsstyrelsens egna sammanträden och i särskilda arbetsgrupper med deltagare från stiftsstyrelsen och stiftskansliet. De fem strategiska målen utarbetades under 2020 med syfte att gälla under några år. Efter bearbetning i stiftsstyrelsen under våren 2022 är de fem strategiska målen grunden för det fortsatta arbetet med att forma verksamhetsplanen.

För de interna arbetsformerna på kansliet betyder det att en uppdelning finns i det löpande arbetet med de sakområden som åligger ett stiftskansli samt de projekt som finns knutna till de strategiska målen. En del av de projekt som planerats för verksamhetsåret 2022 har av olika anledningar inte kunnat genomföras. Det innebär att en del av delmålen återkommer även under 2023.

De fem strategiska målen är:

1. Hållbar kyrka 2030.
Syfte: Att Visby stift ska bidra till ett konkret hållbarhetsarbete ur ett klimatperspektiv och ett långsiktigt kostnadsperspektiv i främjandet av församlingarnas verksamhet.
2. Lärande och undervisning.
Syfte: Att Visby stift ska främja arbetet i församlingarna i att vara och utveckla mötesplatser och forum för kristen tro, för att öka möjligheterna till delaktighet.
3. Kommunikation och förändring.
Syfte: Att Visby stift ska främja kommunikation av det kristna budskapet i församlingarna samt rekrytering av medlemmar, ideella och anställda.
4. Identitet och fördjupning.
Syfte: Att Visby stift ska tydliggöra det kyrkliga kulturarvet som en källa till andlig fördjupning och berikande upplevelser.
5. Delaktighet och engagemang.
Syfte: Att Visby stift ska främja församlingarnas gudstjänstliv och det diakonala uppdraget i samhället.

För att uppnå det som syftesformuleringen vill åstadkomma har stiftsstyrelsen antagit ett antal delmål under varje strategiskt mål.

Stiftsstyrelsen

1

Hållbar kyrka 2030

Syfte

Att Visby stift ska bidra till ett konkret hållbarhetsarbete ur ett klimatperspektiv och ett långsiktigt kostnadsperspektiv i främjandet av församlingarnas verksamhet.

1.1

Den klimatstrategi som tagits fram för Visby stift ska fortsatt implementeras för att nå de uppsatta målen.

Bakgrund:

Klimatförändringen har under senare år igenkänts som den kanske viktigaste framtidsfrågan för hela vårt samhälle och vår civilisation.

Till grund för Svenska kyrkans klimat- och miljöarbete ligger dels Biskopsbrevet om klimatet (1:a uppl. 2014, 2:a uppl. 2019), dels den Färdplan för klimatet (2019, reviderad 2020) som antagits av kyrkostyrelsen.

Visby stift har sedan 2020, genom att kyrkostyrelsen beslutade om ett treårigt anslag på 846 tkr per stift och år, ägnat sig åt ett intensivt arbete som har resulterat i bland annat en klimatstrategi. Denna klimatstrategi ligger till grund för det klimat- och miljöarbete som pågår under perioden 2022-2023 med strävan mot 2030.

Genomförande:

Under 2023 fortsätter implementeringen av klimatstrategin. Arbetet sker både i projektform, genomförandet av främjande aktiviteter och utbildningar, och med att arbeta för att uppnå de klimatstrategimål som antagits. I klimatstrategin finns identifierat vilka mål i färdplanen som Visby stift har bäst förutsättningar att uppnå.

Arbetet sker i nära samarbete mellan pastorat och församlingar, stiftskansliet, Prästlönetillgångarna i Visby stift och Samfälligheten Gotlands kyrkor.

Miljödiplomeringens steg 1 för stiftskansliet ska vara klart under 2023.

Under Skapelsetid (1 september- 4 oktober) arrangeras den årliga klimatdagen och under 2023 med fokus på unga.

Fortbildning i klimat- och miljöfrågor fortsätter i pastoratens och församlingars nätverksgrupper.

1.2

Stödja pastorat och församlingar i Visby stift i att upprätta och genomföra lokalförsörjningsplaner med målet alla ska ha en färdig lokalförsörjningsplan 2023 där även en klimatanpassningsplan ingår.

Bakgrund:

Enligt kyrkomötets beslut 2018 bör varje pastorat eller församling ha en lokalförsörjningsplan senast den 1 januari 2022.

Denna ska ha en tioårig planeringshorisont och utgå från verksamhetens behov av lokaler och lämna förslag på vilka förändringar som behöver göras de kommande åren. I arbetet ingår att göra en analys av driften av lokalerna, energiförbrukning och behov av energioptimering samt visa vägen till en hållbar energiförsörjning baserad på förnybar energi. I arbetet ingår också kyrkogårdsförvaltning med tillhörande byggnadsbestånd. Som en del av lokalförsörjningsplanen bör också en klimatanpassningsplan göras. Planen skall redovisa vilka byggnader och anläggningar som ligger inom riskområde för extrema väderfenomen, som en följd av klimatförändringarna.

Genomförande:

Det riktade stödet för att upprätta en lokalförsörjningsplan avslutas och upprättandet övergår i den ordinarie förvaltningen i respektive församling och pastorat. Under 2023 erbjuds utbildning i det metodstöd för klimatanpassning som under 2022 tagits fram i ett stiftsövergripande projekt finansierat med medel från Svenska kyrkans Färdplan för klimatet. Denna klimatanpassning ska således läggas till lokalförsörjningsplanen.

1.3 En hållbar ekonomi i balans.

Bakgrund:

Visby stift har idag en stabil ekonomi med ett eget kapital som betydligt överstiger det av stiftsfullmäktige beslutade målkapitalet om 7,4 miljoner kronor. För framtiden behöver en strategisk analys av stiftets (församlingar/pastorat/stift/SGK) samlade ekonomi genomföras samt en översyn av stiftets eget målkapital. I ledet av Visby stifts hållbarhetsarbete finns ett växande intresse av att redovisa verksamhetens klimatpåverkan och ekologiska hållbarhet.

Genomförande:

Delmålets formulering betyder dels att utgifterna inte långsiktigt ska överstiga inkomsterna, dels att investeringar sker på ett sådant sätt att social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet inte bara i kyrkan utan också i samhället är riktmärket.

En genomlysning av den samlade ekonomin för Visby stifts enheter ska göras för att få ett underlag för hur indelningen av Visby stift ska se ut framöver. Resultatet kan utgöra en del av strukturutskottets underlag. Verksamhetens klimatpåverkan redovisas i ett grönt bokslut som upprättas från och med 2022. Under året kommer fortbildning i "Grönt bokslut" att genomföras.

1.4 Kartlägga och analysera om det finns behov av ytterligare administrativt stöd i församlingar/pastorat.

Bakgrund:

Sedan 2006 erbjuder stiftskansliet pastoraten hjälp med ekonomisk redovisning och lönehantering. I dagsläget anlitar åtta av tio pastorat denna service. Från oktober 2021 har lönehanteringen förts över till en nationell löneservice för sex av de åtta pastoraten samt stiftet.

Annat viktigt stöd som efterfrågas gäller juridik, inte minst inom GDPR-området, kyrkoantikvarisk ersättning och fastighetsfrågor i vid bemärkelse.

Genomförande:

Genomföra en kartläggning av församlingarnas/pastoratens behov av administrativt stöd när det gäller till exempel diarium- och arkivfrågor, administration av begravningsfrågor, HR-frågor, m m. Därefter analyseras kartläggningen i dialog med pastoraten och församlingarna.

Under 2022 har GDPR-frågor överförts till en extern konsult.

2

Lärande och undervisning

Syfte:

Visby stift ska främja arbetet i församlingarna, att vara och utveckla mötesplatser och forum för kristen tro, för att öka möjligheterna till delaktighet.

2.1

Visby stift vill stärka unga till att växa i tro.

Bakgrund:

Visby stift har ca 40 % av 15-åringarna som deltar i konfirmationsundervisning. Tidigare har stiftet haft god anslutning till efterföljande utbildningar av unga ledare. Visby stift har god anslutning till utbildning av unga organister.

Emellertid upplever församlingarna ofta att det är svårt att hitta meningsfulla uppgifter till de ungdomar som genomgått ledarutbildningarna. Det är viktigt att erbjuda en plats för att växa i tro också för de som inte vill inta en ledarroll

Genomförande:

a) Utveckla klimatteologin så att den träffar ungas behov och intresse. Ett stiftsprojekt för detta ska prövas under 2023. I projektet skall ungas intresse tas tillvara och dessa ska också kopplas till de förtroendevalda och det klimatarbete som pågår i respektive församling. Särskilt ska hänsyn tas till hur församlingarna kan koppla detta till pilgrimsvandringar med ekoteologiskt innehåll och Skapelsetid med en ungdomsdag och Skapelsen på stiftsnivå i samarbetet med församlingarna. I projektet ingår det också att i samarbete med församlingar och pastorat utbilda unga till pilgrimsvandringsledare. En fortbildning för församlingspedagoger och unga ledare med temat "Tro och klimat" planeras.

b) Utveckla ungas deltagande i högmässan genom en så kallad ministrantutbildning. Den utbildningen ska innehålla "riktiga" uppgiftersåsom exempelvis altärvårdar, som ansvarar för att altaret ser fint ut inför nattvarden och dukar och dukar av altaret före och efter nattvarden. Ledarutbildningen ska ge de unga ledarna verktyg, delaktighet och förankring i den egna församlingen.

c) Fortsätta undervisningen av unga orgelspelande elever, mikroorganister. Det pastoratsövergripande nätverket ska fortsatt stödjas av stiftet. Mikroorganister kan i än högre grad involveras i det lokala och regionala gudstjänstlivet.

d) Initiera projekt kring ungdomskörverksamhet med syfte att stärka de ungas körsång på Gotland, eventuellt i samverkan med Växjö stift och Linköpings stift. Det planeras för en körresa till Oskarshamn för att sjunga med andra ungdomskörer.

e) Stödja bildandet av ett distrikt för Svenska Kyrkans Unga.

2.2

Visby stift vill öka samverkan mellan församlingarna och skola/universitet.

Bakgrund:

Hur samverkan mellan församling och skola ser ut, beror i hög grad på de enskilda skolledarnas inställning och ambition på området. På flera håll på Gotland fungerar samarbetet utmärkt och församlingarnas erbjudanden om till exempel påskvandringar är mycket uppskattade. Detta arbete sker i överensstämmelse med barnkonventionens betonande av barns rätt till andlig utveckling. På andra håll är samarbetet närmast obefintligt och dessvärre finns det även vittnesmål om att kristna elever också på Gotland får ett bemötande i skolan som upplevs som kränkande.

Visby stift kommer också ingå i det nationella projekt såsom "Sång i gång", där kyrkomusiker sjunger med elever på skolan som en del av läroplanens mål att förmedla psalmen som kulturskatt också öka förmågan att kunna sjunga och "Organister i framkant" där alla 9-åringar bjuds in till kyrkan för en orgelupplevelse.

Inom högskolan är självårdsbehovet alltid stort, inte minst för de utländska studenterna som vistas långt från hemmiljöer och hemförsamlingar.

Genomförande:

Stiftskansliet ska stötta församlingarna att i enlighet med läroplanen fördjupa samarbetet med skolan. Det kan göras genom att stötta församlingarna i det arbete som görs, dels genom ett projekt där man bjuder in alla 9-åringar till kyrkan för att där ta del av en orgelupplevelse. Det är ett samarbetsprojekt som kallas "Organister i framkant" som Svenska kyrkan nationellt har initierat

tillsammans med Göteborgs internationella orgelakademi. Målet är här, liksom i arbetet med mikroorganisterna, att fånga upp intresset för kyrkan i stort och för orgeln som instrument för att få fler att välja det som yrke i framtiden.

Ytterligare ett projekt i samarbete med skolan är "Sång i gång" som är en nationellt utarbetad metodik där kyrkomusikern besöker skolan för att upptäcka och lära sig sjunga psalmer.

Stiftet samverkar med Visby domkyrkoförsamling i arbetet med studenterna på Campus Gotland (Uppsala universitet) samt de församlingar inom vars gränser andra skolformer som folkhögskolan finns.

2.3

Visby stift vill aktivt arbeta för att stärka församlingsborna i deras kristna identitet och därmed stärka engagemanget i den lokala församlingen, med visst fokus på förtroendevalda.

Bakgrund:

Eftersom detta också är en del av att växa i sin tro, är detta delmål nära sammankopplat med 2.1. Sedan flera decennier beskriver såväl medlemstal som intäkter och antalet firade gudstjänster i många församlingar en svagt vikande kurva. En följd av nya pastoratsstrukturer är dessutom att den enskilda sockenkyrkans betydelse i sin egen bygd minskar.

Att utbilda lekmän i att ta ett större ansvar också för det lokala gudstjänstlivet ter sig därför som ett bra sätt att försöka uppfylla delmålet. Utbildningen behöver dock gå hand i hand med större befogenheter till lekmän på lokal nivå.

Genomförande:

En kvalificerad lekmanutbildning genomförs under namnet "Grundkurs i kristendomskunskap". Denna utbildning kan göra det möjligt för deltagarna att självständigt hålla till exempel helgmålsböner i sockenkyrkorna, och att stärka lekmanmedverkan i den ordinarie gudstjänsten. I båda fallen givetvis efter beslut av kyrkoherden.

Stiftet ska under mandatperioden stötta förtroendevalda. Detta kan ske till exempel genom regelbundna samlingar för stiftsstyrelsens ledamöter, kyrkorådsordförande och kyrkoherdar.

Stiftet ska med främjandeinsatser stötta nyrekryteringen av kyrkvårdar och lokala utbildningar.

Att anordna en fredsteologi-dag med reflektioner omkring kyrka i spänningsfältet mellan krig och fred.

Sig Ren JH

3

Kommunikation och förändring

Syfte:

Att Visby stift ska främja kommunikation av det kristna budskapet i församlingarna samt rekrytering av medlemmar, ideella och anställda.

3.1

Visby stift vill främja olika sätt för församlingarna att stödja ideella medarbetare och rekrytera nya.

Bakgrund:

Det icke avlönade ideella engagemanget i församlingarna är själva förutsättningen för att det ska finnas behov också av avlönade medarbetare. Inte minst pandemikrisen har tydligt visat att det i gruppen ideella medarbetare finns en åldersbetingad skörhet som gör att rekryteringsbehovet här är stort. Emellertid visar flera undersökningar, att det hos många människor finns en längtan efter att tas i anspråk för meningsfulla arbetsuppgifter inom den ideella sektorn, också inom kyrkans område. Uppgiften är alltså att knyta samman båda dessa behov.

Genomförande:

Kursen under 2.3 (Grundkurs i kristendomskunskap) är synnerligen angelägen och tillämplig också här. Satsningar i samma anda behöver göras även inom ramen för församlingarnas ordinarie arbete. Grunden för detta måste vara att de uppgifter som erbjuds ideella medarbetare inte bara finns inom förtroendemannaorganisationen utan också i verksamhetens utförande, att det alltså handlar om "riktiga" och för församlingen viktiga uppgifter.

En stiftskonferens för alla anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda förbereds och planeras under 2023 i denna anda som är tänkt att äga rum 2024.

3.2

Visby stift ska arbeta för att Svenska kyrkan på Gotland är en attraktiv arbetsgivare.

Bakgrund:

Den egna personalens identifikation med och enga-

gemang inför arbetet är den viktigaste faktorn för att göra stiftets olika organisationer till arbetsgivare som i allmänhetens ögon är attraktiva.

Genomförande:

Utbildningsinsatser för kyrkoråden genomförs när det gäller roller och befogenheter.

Stiftet deltar i den studie- och yrkesmessa som anordnas inför högstadieelevernas gymnasieval.

Stiftet anordnar utbildningar lokalt i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

3.3

Visby stift ska ta fram en kommunikationsstrategi.

Bakgrund:

Även om de flesta numera är medlemmar i Svenska kyrkan genom egna överlagda beslut har många ändå en relativt svag kännedom och relation till dess verksamhet och innehåll. För Visby stift är det av yttersta vikt att kyrkans stora andliga rikedomar generöst tillgängliggörs för att på så sätt komma så många som möjligt till gagn i det dagliga livet. Medlemskapet framstår då som något värdefullt, en källa till stolhet, uppskattning och tillfredsställelse över det gemensamma kristna arvet.

Genomförande:

Stiftet ser över möjligheten, vid sidan om det egna arbetet att också köpa tjänst för att ta fram en kommunikationsstrategi.

3.4

Visby stift ska stödja församlingarna i medlemsvård

Bakgrund:

Medlemsvården börjar och slutar i den del av Svenska kyrkan där möten uppstår dagligdags, dvs i församlingar

och pastorat. Det är där som gemenskapen infinner sig. Och det är genom delad gemenskap som vi blir fler. Det är således där behovsanpassade kommunikationsverktyg och resurser ska tillgängliggöras så att Svenska kyrkan kan fortsätta vara närvarande, öppen och aktuell.

Genomförande:

Ta fram ett erbjudande om ett kommunikationsverktyg som är anpassat till de olika församlingarna och pastoraten som förmedlar allt bra som görs. Blandat annat finns

det digital hjälp att få med företaget Streamstone.

I samband med visitationerna tas församlingarnas kommunikationsstrategi upp och diskuteras. Det är viktigt att församlingarna främjas i hur man kan kommunicera till sina medlemmar. På nationell nivå pågår ett arbete kring medlemskommunikation med syfte att ta fram ett strukturerat arbetssätt med stöd av ett medlemsvårdssystem som ska underlätta att följa medlemmen genom livet så att vi kan finnas med i alla faser och skeden.

4

Identitet och fördjupning

Syfte:

Att Visby stift ska tydliggöra det kyrkliga kulturarvet som en källa till andlig fördjupning och berikande upplevelser.

4.1

Fördjupa och förädla besöket i kyrkor och dess kyrkogårdar.

Bakgrund:

De gotländska kyrkorna tillsammans med dess kyrkogårdar är mycket uppskattade besöksmål, både av turister och bofasta. Flera hör till de allra mest besökta objekten överhuvudtaget på Gotland. Hur besökarna tas emot och vad som erbjuds dem är alltså av stor vikt för hur både Visby stift och den kristna tron uppfattas. Mottagande måste därför präglas både av relevant information och av en upplevelse av dem som levande platser för mötet med det heliga. Genom detta möjliggörs även kunskapsuppbyggande projekt.

Genomförande:

Projektet med appen "100 kyrkornas ö" fortsätter så att fler kyrkor publiceras.

Projekt för att inrätta en "kunskapspool" av kunniga musiker och klockare, som kan göra enklare orgelvård. Kunskapspoolen ska vara till nytta för alla församlingar. Till detta behövs en kunskapsuppbyggnad vilket görs genom att en kurs anordnas under våren.

Ett projekt för orgelinventering, med start 2024 förbereds under 2023. Målet är en underhållsplan för samtliga orglar enligt ett koncept som finns i sju andra stift. Kyrkogårdarnas utseende och omhändertagande har en stor betydelse för hur människor upplever begravningsen. Då kyrkogården upplevs som behaglig och välskött hjälper den till att skapa en positiv upplevelse av begravningsgudstjänsten och kanske även på andra gudstjänster. Ett särskilt fokus och mötesplats för kunskapsutbyte mellan medarbetare i stiftet skall erbjudas under året. När klockarnätverket träffs kan ett tema vara att möta människor i sorg.

Guidekursen "Visa din kyrka" genomförs under året.

4.2

Utveckla pilgrimslederna och pilgrimsturismen samt påbörja certifieringsprocessen för St Olofsleden.

Bakgrund:

På Gotland finns dels en sedan medeltiden etablerad längre pilgrimsled, St Olofsleden, som går från Solberga kloster i Visby till St Olofsholm i Hellvi socken (c: a 60 km), dels några kortare, Klinte kyrka till Fröjel kyrka (8 km) och Romakloster till Dalhem (7 km).

Föreningen Pilgrim i Sverige har nu möjlighet att certifiera St Olofsleder i Sverige utifrån de kriterier som gäller internationellt för St Olofsleder. Det gäller till exempel hur leden skyltas, markavtal med markägare med mera.

Genomförande:

Det projekt som genomförts under 2021 och 2022 med en projektanställd stiftsadjunkt för pilgrimsfrågor avslutas. Verksamheten går då över till att vara församlingarnas och pastoratens ansvar samt en del av stiftets linjära verksamhet. Under 2023 görs en förstudie utifrån förslaget att St Olofsleden certifieras enligt de kriterier som finns för St Olofsleder inom Europarådets Culture Routes.

5

Engagemang och delaktighet

Syfte:

Att Visby stift ska främja församlingarnas gudstjänstliv och det diakonala uppdraget i samhället.

5.1

Främja församlingarnas arbete till engagemang och inspiration för ett levande gudstjänstliv i våra kyrkor.

Bakgrund:

Att utforma ett gudstjänstliv som ger behållning och uppbyggelse både till den som första gången deltar i en gudstjänst och till den som söndagligen tillbringat ett långt liv i kyrkbänken är en stor utmaning. Båda kategorierna, och alla som finns däremellan och i olika åldrar, har ändå rätt att vänta sig en genomtänkt och genomarbetad gudstjänst, där den samlade kompetensen från präst, diakon, kyrkomusiker, kyrkvård, klockare och andra tas till vara och detta tydligt inom den ram som söndagens texter och tema skänker.

Människor, i alla åldrar, har olika förväntningar på gudstjänsten och pastoraten och församlingarna måste kunna möta de olika behoven genom strategiskt planerade gudstjänster av olika form och innehåll. Högmässan är en given form som huvudgudstjänst, men därutöver behöver formerna för gudstjänstlivet utvecklas.

Genomförande:

En kartläggning skall göras av vilka gudstjänstformer som firas, hur ofta och när, samt av musiklivet i de olika församlingarna/pastoraten. För att främja paraplyperspektivet kan det skapas regelbundna mötesplatser för utbyte av kunskap och erfarenhet bland medarbetare som arbetar med gudstjänster. Regelbunden fortbildning genomförs inom området.

5.2

Utveckla former för lekmanaledda gudstjänster.

Bakgrund:

Merparten av våra kyrkor står outnyttjade i ett gudstjänstperspektiv en vanlig helg och i stort sett helt under veckorna. Här finns en betydande missionspotential som den avlönade personalen omöjligt ensam kan fylla med innehåll.

Stiftet

Ska kyrkan förbli en levande verklighet också på landsbygden måste församlingens tillhöriga erbjudas ett mycket större ansvar också för ett gudstjänstliv som kompletterar pastoratens huvudgudstjänster.

Genomförande:

Förslag till agendor för lekmanaledda gudstjänster arbetas fram som stiftet kan tillhandahålla och rekommendera för lekmanaledda gudstjänster. Varje kyrkoråd måste dock godkänna dessa för användning. Samtal förs vid fortbildningar och nätverksträffar om lekmanaledda gudstjänster och det ansvar som de som leder gudstjänster får.

5.3

Uppmuntra och stödja församlingarna i det diakonala arbetet i församlingen och i samhället.

Bakgrund:

Kyrkan och församlingen är viktiga faktorer i samhällslivet. Vi måste stärka vår närvaro i det som sker i samhället, vara tydliga i vår identitet, erbjuda möjligheter till ett diakonalt engagemang, lokalt, internationellt genom Act Svenska kyrkan och i Svenska kyrkan i utlandet, och stödja församlingarna i deras relationer till externa samverkanspartners.

Genomförande:

Ta fram en analys som visar på kyrkans unika värde i samhället. Det är viktigt att medarbetare vet vad som kan erbjudas i olika samhällssituationer. Stiftet ansvarar för att utbildningar i MHFA genomförs och för telefonsjälvården. Här är även fotbollsprojektet i Kenya som görs tillsammans med Dalhems IF en aktivitet i genomförandet av målet. Samarbete med församlingar och pastorat äger rum.

I fortbildningar och nätverksträffar ta upp ämnen som t ex "hållbarhet och ekologi", internationellt arbete, lekmanadiakoni, diakoni som hela församlingens ansvar. Stödja församlingarna att utveckla egna nätverk för diakoni.

Sakområdena - stiftets linjära arbete

Varje medarbetare på stiftskansliet har ett eget professionellt ansvar för att med sin kompetens bidra till de mål som finns för stiftskansliet genom att leda sitt eget dagliga arbete. Det bygger i sin tur på långtgående delegationer för att uppnå målen i budget och verksamhetsplan. Sakområden är uppgifter som bedöms komma att utföras under överskådlig tid och/eller kräva särskild kompetens. Sakområden definieras dels av kansliets behov av kompetens dels av uppgiftens art.

Medarbetarnas sakområden och arbete i projekt beskrivs i befattnings- och uppdragsbeskrivningar. För närvarande är samtliga sakområden organiserade utifrån fyra huvudområden: pastoral, ekonomi, fastighet och egendom, administration. I dessa huvudområden finns de olika sakområdena representerade. Inom dessa huvudområden träffas medarbetare för att samordna, strukturera, inspirera och vara varandras bollplank.

Förtroendemannaorganisationen:

För förtroendemannaorganisationen tar stiftskansliet fram beslutsunderlag, sköter kallelser, sammanställer ärendelistor, utför sekreterarskap och expedierar beslut osv.

Stiftsfullmäktige:

Stiftsfullmäktige med sina 51 ordinarie ledamöter träffas två gånger per år, i maj och november. I maj beslutas om verksamhets- och årsberättelse och i november antas verksamhetsplan och budget.

Stiftsstyrelsen:

Stiftsstyrelsen med sina 12 ordinarie ledamöter där biskopen är självskriven ordförande, sammanträder cirka 9 gånger per år. Stiftsstyrelsens sammanträden bereds av ett arbetsutskott som består av fyra ordinarie ledamöter inklusive biskopen.

Domkapitel:

Domkapitlet med sina 9 ordinarie ledamöter där biskopen är självskriven ordförande, sammanträder cirka 9 gånger per år.

Prästlönetillgångarna i Visby stift med

Egendomsnämnden:

Egendomsnämnden med dess förvaltning är en egen juridisk person som ska bära sina egna kostnader. Prästlönetillgångarna i Visby stift köper de personella tjänsterna av stiftskansliet Visby stift samt är hyresgäst i stiftskansliets lokaler. Egendomsnämnden som består av fem ordinarie ledamöter väljs av stiftsfullmäktige. Egendomsnämnden sammanträder cirka 6 gånger per år. Se vidare verksamhetsplan och budget för Prästlönetillgångarna i Visby stift.

Sakområde – pastoralt:

Inom detta område rör sig framför allt de delar som i mångt och mycket ryms inom den grundläggande uppgiften (GUDM) genom Gudstjänst, Undervisning, Diakoni och Mission. Här finns bland annat kris- och beredskapsfrågor, samordning för kontaktpersonskap avseende sexuella övergrepp, Visby stifts del och ansvar för de gudstjänster som ska genomföras ett par gånger om året i Hovförsamlingen genom hovpredikantuppdraget, planering och firande av stiftsmässor, samordning av kontraktsverksamheten och stöd till kontraktspro-

starna, intern och externa kommunikation och mediakontakter, planera genomförandet av visitationer i församlingar och pastorat, rekrytering vigningstjänster, pastorala fortbildningar och utbildningar och inspirera till nätverkande inom olika verksamhetsområden, samordna möjligheter till handledning, inspirera till allmän fortbildning, skapa/erbjuda olika forum för vigningstjänster – musiker – pedagoger osv, upprätthålla och samordna stiftets åtaganden inom telefonsjälvården samt via chat och brev, samordna stiftets internationella och ekumeniska arbete, handlägga, inspirera och utveckla stiftets kyrkomusikaliska arbete.

Sakområde - administration:

Inom detta område samordnas arbetet gentemot förtroendemannaoorganisationen (stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse och domkapitel), arkiv och diarium, juridik, personalfrågor, kansliets reception och kanslilokaler, biskopsämbetet, förvaltningsadministrativa tjänster med bland annat allmän kontors- och kansliservice, inköp och lokalvård.

Sakområde - ekonomi:

Inom detta område sker ekonomihantering för stiftskansliet Visby stift och Prästlönetillgångarna i Visby stift. Här finns även den servicebyråverksamhet inom ekonomisk samverkan som hanterar löpande betalningar och faktureringar, bokföring, budget och bokslut för Visby stifts åtta av tio enheter (församlingar och pastorat) samt med rådgivning och samordning inom ekonomi.

Sakområde - fastighet, egendom och kulturarv:

Inom detta område finns bland annat stiftets stöd till församlingarna med underlag inför till exempel restaureringar, arbetet med kyrkoantikvarisk ersättning och nätverken för fastighets- och kyrkogårdspersonal även stöd i tillgänglighetsfrågor erbjuds. Prästlönetillgångarna i Visby stift med dess egendomsnämnd och egendomsförvaltning är i sig en självständig enhet inom stiftsorganisationen men finns representerade inom detta sakområde. Även om Samfälligheten Gotlands kyrkor i sig inte är en del i detta formella arbete så är det naturligt att det även här sker en samverkan, dialog och kontaktskapande möjlighet med Samfälligheten Gotlands kyrkor.

Stiftet

Barnkonsekvensanalys

avseende Verksamhetsplan och budget 2023 för Visby stift

I arbetet med verksamhetsplan och budget är det viktigt att ta hänsyn till barnens perspektiv. För att det ska kunna göras på bästa sätt har en barnkonsekvensanalys gjorts. Målet med barnkonsekvensanalysen är att belysa hur barn påverkas av verksamhetsplan och budget samt de beslut som fattas i samband med detta och vad man särskilt bör ta hänsyn till. Till grund för det här arbetet ligger FN:s barnkonvention och Kyrkoordningen, i vilken det framhålls att barnen har en särställning i kristen tro.

Kartläggning

I region Gotland fanns år 2021, 12 585 barn och ungdomar, mellan 0-19 år. Av dessa var 6 853 barn medlemmar i Svenska kyrkan. 846 av dessa är konfirmerade, 260 män och 586 kvinnor. År 2018 levde 19 % av barnen i regionen i ekonomiskt utsatta familjer, d.v.s. i de familjer som har de lägsta inkomsterna i samhället medan 7 % av barnen fanns i familjer med låg inkomststandard, d.v.s. familjer där inkomsterna inte räcker till för att betala boende och de mest nödvändiga levnadskostnaderna. Statistiken är hämtad från Region Gotland, Svenska kyrkans statistikdatabas och Barnombudsmannen max18

På Gotland utgörs Visby stift av 39 församlingar och 10 ekonomiska enheter.

Beskrivning

Stiftet beskrivs i kyrkoordningen som det regionala pastorala området och dess grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Till det kommer också förvaltande uppgifter där samspelet med kyrkans nationella nivå har stor del. Stiftskansliets personal utgör i sin helhet en resurs för att utöva dessa uppgifter och effektuera beslut tagna av stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse, domkapitel och biskop. En förutsättning för det arbetet är den verksamhetsplan och budget som ska antas för 2023.

Visby stift vill i sitt arbete måna om barns rättigheter och främja att barnkonventionen följs. Det handlar om att barn inte ska diskrimineras (artikel 2), att barnets bästa ska komma i första rum (artikel 3), att alla barn har rätt till liv och överlevnad och utveckling, andlig såväl som fysik och psykisk (artikel 6) samt barns rätt att få uttrycka sig och få komma till tals (artikel 12).

Innan stiftsfullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av stiftsstyrelsen. I stiftsstyrelsens beredning ska ingå en analys av konsekvenser ett beslut får för barn.

Den verksamhet som Visby stift bedriver har till största delen en indirekt påverkan på de barn och unga som finns i stiftet, då den i huvudsak riktar sig till stiftets 39 församlingar, vilka i sin tur är de som möter barn och unga i sina olika verksamheter.

Analys

Den verksamhetsplan och budget som tagits fram för 2023 är uppbyggd utifrån fem strategiska mål vilka alla har ett formulerat syfte. För att syftet ska kunna uppfyllas har även ett antal delmål föreslagits under de strategiska målen. Några av delmålen har ett extra tydligt fokus på barn och unga.

Dessa är:

1.1

Den klimatstrategi som nu är beslutad ska implementeras i Visby stift. Arbetet är ett viktigt och aktuellt arbete som i allra högsta grad påverkar barnen och deras framtid. Under Skapelsetid (1 september – 4 oktober) ska det genomföras en klimatdag med fokus på unga.

2.1

Visby stift vill stärka unga till att växa i tro. Det kommer att arrangeras ett antal aktiviteter med syfte att stärka de ledare som möter unga, till exempel en utbildning med temat "Tro och klimat". Det kommer också vara fokus på ministrantutbildningar där unga ledare får lära sig mer om uppgifter som till exempel altärvårdar. Stiftets arbete med mikroorganiser fortsätter.

2.2

Samverkan med skola och universitet. I artikel 6 i Barnkonventionen står det att barn har rätt till andlig utveckling. Efter kartläggning av församlingarnas olika skolkontakter avser stiftet att starta projektet Organiser i framkant och Sång i gång som båda riktar sig till skolan.

5.1

Främja församlingarna att engagera och inspirera till ett levande gudstjänstliv i våra kyrkor. Ett levande gudstjänstliv är någonting som kommer alla till del, gamla såväl som unga. Musiken är en viktig del av detta. Stiftets arbete med mikroorganiser, orgelundervisning för barn och unga med stifts- och församlingsmusiker som lärare, lyfter barnens plats i gudstjänsten.

5.2

Stärka församlingarna att tillgängliggöra evangeliet genom varierande gudstjänstformer utöver huvudgudstjänsten. Olika människor tilltalas av olika gudstjänstformer. Genom att se till olika människors behov ser man också till barnets bästa. Det handlar om att det ska finnas gudstjänster anpassade för barn och unga men också att sådant som riktar sig till föräldrar kommer barnen till del.

5.3

Uppmuntra och stödja pastorn och församlingarna i det diakonala arbetet i församlingen och i samhället. Genom att erbjuda plattformar där flickor får möjlighet att stötta varandra i sina rättigheter och få förståelse för varandras livsvillkor kan dessa flickor känna gemenskap och samhörighet och växa som individer bland annat genom fotbollsprojektet i Kenya.

Slutsats

I den aktuella verksamhetsplanen och budgeten för år 2023 främjas barnets perspektiv och arbetet med barn och unga. Som verksamhetsplanen är formulerad för 2023 syns en tydlig direkt koppling till barn och unga med tydliga och genomtänkta strategiska mål. Genom flera av de olika projekt som avses genomföras visar stiftsfullmäktige att man har barnets bästa i fokus. Efter gjord barnkonsekvensanalys konstateras därför att verksamhetsplan budget för år 2023 tar hänsyn till barnperspektivet och att stiftsfullmäktige därmed verkar för barnens bästa.

Ekonomi

Budgeten för 2023 är utformad utifrån arbetet med målstyrning. Budgeten är således uppställd efter de av stiftsstyrelsen antagna fem strategiska mål som i sin tur har ett formulerat syfte. Varje strategiskt mål har också delats in i delmål.

Personalkostnaderna är samlade i en budgetpost och utgör brutto 20,9 miljoner kronor vilket blir 59,2% av totala kostnaderna. I denna summa ingår även förtroendevaldas arvoden, friskvård, utbildning, rekryteringskostnader, revision samt sociala avgifter inklusive pensionskostnader. PLT:s lönekostnader samt arvoden till förtroendevalda i egendomsnämnden utgör 1,7 miljoner kronor. Storleken på de externa medel som ska täcka vissa lönekostnader utgör drygt 1,6 miljoner kronor. Nettosumman för lönekostnader som kommer att belasta Visby stift budgeteras därför till 17,6 miljoner kronor.

Stiftets uppdrag både förutsätter och medför en bred, löpande verksamhet med anknytning till kyrkans hela uppdrag. Förtroendemannaorganisationen, stiftets personal och Helge Andshusets hyrda lokaler med kontorsutrustning bildar utgångspunkten för det dagliga arbetet. Detsamma gäller även intern och extern information. Den löpande verksamheten med den samlade förtroendemannaorganisationen, lokaler, IT, nätverk, reception, kontorservice och övriga gemensamma åtaganden summerar till brutto 5,2 miljoner kronor. PLT och SGK faktureras sammanlagt knappt 0,6 miljoner kronor för sin del av det gemensamma, så nettokostnaden för Visby stift blir cirka 4,6 miljoner kronor. Visby stift avser att göra en översyn av avtalen med PLT och SGK om hyra och administrationskostnader under 2023.

Enligt beslut i stiftsfullmäktige ska målkapitalet vara 7 400 tkr - "ett långsiktigt mål för det egna kapitalets storlek." Resultatet för år 2021 blev ett överskott på 6 650 tkr mot budgeterat överskott på

949 tkr, en skillnad på 5 701 tkr som till största delen beror på vakanser, ej nyttjade verksamhetsmedel samt stora obudgeterade intäkter. Det egna kapitalet, per den 31 december 2021, överstiger fastställt målkapital med 24 050 tkr. Målkapitalet har varit på samma nivå under många år och nu föreslås en höjning av det till 20 000 tkr för att tillgodose kravet på en långsiktigt hållbar ekonomi med "evigheten" som perspektiv.

Stiftsavgiften föreslås vara oförändrat 11 öre vilket i 2023 års budget motsvarar 8 241 tkr.

Arbetet med översyn och analys av indelningsfrågor är ett av stiftets ständigt pågående uppdrag och ansvar. Stiftsstyrelsen vill fortsättningsvis uppmuntra till olika former av samverkan över församlings- och pastoratsgränser. Likaså påverkas stiftsnivån i sitt tillsyns- och främjandeuppdrag i relation till beslut som fattas i kyrkomötet. Arbetet på nationell nivå med digitalisering och samverkan fortlöper.

Målbilden i strategin är att tillhandahålla en grundläggande infrastruktur inom Svenska kyrkan som finansieras gemensamt. Kyrkostyrelsen ska också tillhandahålla en gemensam it-plattform med nätverk som inkluderar grundläggande digitala verktyg för varje arbetsplats, gemensam löneservice, gemensam ekonomiservice, dokument- och diariesystem samt elektroniskt arkiv. Kyrkostyrelsen planerar dessutom att, som en del av ett kyrkomötesuppdrag, erbjuda ett digitaliserat verktyg för medlemskommunikation för de församlingar/pastorat som önskar detta stöd.

Tjänster vid Visby stiftskansli

Följande tjänster finns upptagna i stiftets budget vilket utgör stiftskansliet samlade personalresurs för att verkställa den verksamhetsplan och budget för år 2023 som antas av stiftsfullmäktige.

Biskop	100 %
Stiftsdirektor	100 %
Stiftsprost	100 %
Stiftsadjunkt/biskopsadjunkt	100 %
Stiftsadjunkt/internationellt	100 %
Stiftsdiakon	100 %
Stiftspedagog för lärande och undervisning	100 %
Biskopens sekreterare/förvaltningsassistent	100 %
Stiftskommunikatör	100 %
Stiftsantikvarie	100 %
Musikkonsulent	100 %
Fastighetssamordnare/IT	100 %
Stiftsjurist	100 %
Husvärd/vaktmästeri	100 %
Receptionist/förvaltningsassistent	100 %
Lokalvårdare	100 %
Utredningssekreterare/bitr. stiftsdirektor/personalhandläggare	100 %
Stiftskamrer	100 %
Ekonomer (två tjänster)	200 %
Ekonomi- och personalhandläggare	100 %
Förvaltningssekreterare – Egendomsförvaltningen	100 %
Egendomsförvaltare	100 %
Klimat- och miljöhandläggare	100%
Projektanställningar:	
Stiftsadjunkt/redaktör 100 kyrkornas ö -t o m 31 december 2023	50 %
Pastorsadjunkt	100%

SR TW 2/24

VISBY STIFT**RESULTATBUDGET 2023 OCH PLAN 2024-2025**

Belopp i tkr

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
Verksamhetens Intäkter					
Kyrkoavgift	8 105	8 149	8 241	8 358	8 442
Erhållen ekonomisk utjämning/stiftsbidrag	18 600	15 790	15 847	15 892	15 934
Nettoomsättning	2 248	2 635	2 700	2 500	2 500
Erhållna gåvor och bidrag	6 897	6 200	5 826	6 000	6 000
Övriga verksamhetsintäkter	2 040		0	0	0
Summa verksamhetens intäkter	37 890	32 774	32 614	32 750	32 876
Verksamhetens kostnader					
Lämnad ekonomisk utjämning	4 673	4 644	4 608	4 600	4 600
Kostnader för varor, material, vissa köpta tjänster	0	0	0	0	0
Övriga externa kostnader	9 320	9 926	9 623	9 767	9 914
Personalkostnader	17 686	21 122	20 924	21 342	21 769
Avskrivning av materiella anläggningstillgångar	21	21	14	14	14
Övriga verksamhetskostnader	137	0	0	0	0
Summa verksamhetens kostnader	31 837	35 713	35 169	35 724	36 297
Verksamhetens resultat	6 053	-2 939	-2 555	-2 974	-3 421
Resultat från finansiella investeringar	536	400	350	400	400
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	65	60	50	50	50
Räntekostnader och liknande resultatposter	-4	0		0	0
Summa finansiella intäkter	597	460	400	450	450
Resultat	6 650	-2 479	-2 155	-2 524	-2 971

VISBY STIFT**Balansbudget 2023 och plan 2024-2025**

Belopp i tkr

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2024-12-31	2025-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	276	255	241	227	213
Finansiella anläggningstillgångar	16 389	16 389	16 389	16 389	16 389
Summa anläggningstillgångar	16 665	16 644	16 630	16 616	16 602
Omsättningstillgångar					
Kortfristiga fordringar	1 890	1 500	1 500	1 500	1 500
Kassa och Bank	22 744	18 328	16 187	13 677	10 720
Summa omsättningstillgångar	24 634	19 828	17 687	15 177	12 220
SUMMA TILLGÅNGAR	41 299	36 472	34 317	31 793	28 822
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Balanserat resultat	24 801	31 451	28 972	26 817	24 293
Årets resultat	6 650	-2 479	-2 155	-2 524	-2 971
Summa eget kapital	31 451	28 972	26 817	24 293	21 322
Skulder					
Långfristiga skulder och avsättningar	0	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	9 848	7 500	7 500	7 500	7 500
Summa skulder	9 848	7 500	7 500	7 500	7 500
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	41 299	36 472	34 317	31 793	28 822
<i>Målkapitalsnivå</i>	7 400	7 400	20 000	20 000	20 000
<i>Överskott mot EK</i>	24 051	21 572	6 817	4 293	1 322

SB RW JH

Prästlönetillgångar i Visby stift

Verksamhetsplan och budget 2023

Innehållsförteckning

Prästlönetillgångar i Visby stift	2
Inledning	2
Verksamhet.....	3
Resultat och utdelning.....	5
Framtid.....	5
BUDGET FÖR PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA I VISBY STIFT 2023	7
SKOG (tkr)	8
JORD (tkr).....	9
FOND (tkr).....	10

Prästlönetillgångar i Visby stift

Inledning

Prästlönetillgångar består av skog, jord och fond och har som ändamål att bidra till förutsättningarna för kyrkans förkunnelse. Stiftens har i uppdrag att förvalta prästlönetillgångarna och har för uppgiften inrättat särskilda egendomsnämnder och egendomsförvaltningar. Prästlönetillgångarna ska enligt kyrkoordningen kapitel 46, 3§ förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt och miljömässigt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skäligen omfattning.

Svenska kyrkans prästlönetillgångar uppgår totalt till cirka en halv miljon hektar skog och 49 000 ha jordbruksmark. I Visby stift finns 7 500 ha skog, 2 000 ha åker och 1 000 ha övrig mark. Den ekonomiska målsättningen är att Prästlönetillgångarna ska ge sådan avkastning att man kan hålla en hög och jämn utdelning till församlingarna och nationella utjämningsystemet.

Prästlönetillgångar har en lång historia. Redan vid den tidpunkt då landet kristnades tillfördes kyrkan mark eftersom en församling fick bildas först när prästen säkrades avkastning från framför allt skogs- och jordbruksfastigheter. Avkastningen blev en del av prästens lön och därför kallas denna egendom för prästlönetillgångar. Sedan dess har fastigheter donerats till kyrkan i syfte att avkastningen skulle användas för att avlöna församlingens präster.

Från och med 1910 finns inte längre någon absolut koppling mellan Prästlönetillgångar och prästlöner. Vid förvaltningsreformen 1995 samlades alla Prästlönetillgångar under stiftens förvaltning. För varje pastorat fastställdes ett andelstal i den totala förmögenhetsmassan för prästlönetillgångarna i stiftet. Hälften av avkastningen fördelas mellan församlingarna efter var och ens andelstal. Resterande del av avkastningen går till nationell nivå och utgör en del i Svenska kyrkans ekonomiska utjämningsystem.

Prästlönetillgångarna i varje stift utgör egna juridiska personer. Utan att formellt betraktas som stiftelser är de liksom stiftelser "självägande". I december 2010 kom högsta domstolen med en dom gällande ägandet av prästlönetillgången Näs Annex 1:1. Den aktuella prästlönefastigheten ägs enligt domen av sin prästlönetillgång, vilket betyder att varje prästlönefastighet utgör en egen juridisk person. Vad detta betyder är fortfarande under utredning av Kyrkokansliet.

Verksamhet

Förvaltning

För den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna i Visby stift budgeteras 2023 ett resultat på 3 034 tkr.

En faktor som påverkar den framtida lönsamheten är den beskattning av prästlönetillgångarna som utlöstes från och med verksamhetsåret 2010. Mellan inkomståret 2010 och 2013 var prästlönetillgångar oinskränkt skattskyldiga, vilket innebar att skatt betalades på hela resultatet från både skog, jord och fond. Från och med inkomståret 2014 beskattas prästlönetillgångar som inskränkt skattskyldig, vilket förenklat förklarar innebär att skatt betalas med 22 % på jord och skog (fond undantagen).

Målet för förvaltningen är bl.a. att jobba för en fortsatt strukturrationalisering. Inriktningen är att skapa större och mer bärkraftiga enheter vad gäller både skog och jordbruk. Detta ska genomföras på ett etiskt försvarbart sätt. Egendomsnämnden följer marknaden för jord- och skogsfastigheter och verkar aktivt för att söka rationaliseringsvinster genom att förvärva jord- och skogsmark i anslutning till befintligt innehav samt avyttra mark som ligger utspridd. Markens produktionsförmåga påverkar också de strategiska besluten att köpa och sälja mark. Idag äger Prästlönetillgångar i Visby stift 108 fastigheter fördelat på cirka 213 skiften.

Miljö

Egendomsnämnden gör stora insatser på miljöområdet, bl.a. för att bevara den biologiska mångfalden och minska utsläppen av växthusgaser. Den största satsningen görs i vardagsskogsbruket då brukningsmetoderna ståndortsanpassas efter de naturgivna förutsättningarna. Detta innebär bl.a. att vi sparar träd och buskar efter vattendrag för att förhindra kväveläckor, lämnar kvar döda träd och gör högstubbar för att ge mat och boplats åt insekter och fåglar, lämnar lövträd och anpassar trädslagsval efter markens förutsättningar. Vi är också anslutna till FSC® sedan 2008.

Egendomsnämnden har i Svenska Kyrkans färdplan för klimatet, genom ENSO (Egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan), åtagit sig mål för förvaltningen inom områdena samhällsbyggnad, jord och skog. Under året har eigendomsnämnden antagit en klimatstrategi för prästlönetillgångarna. En del i arbetet är bl.a. att upplåta mark för att undersöka möjligheten att uppföra solelsparkar. Två sådana markupplåtelseavtal har tecknats. Förvaltningen jobbar även med att analysera alla fastigheter utifrån möjligheten att kunna producera solel. Här har ett nationellt gemensamt projekt för prästlönetillgångarna bidragit till att en genomlysning av fastighetsbeståndet kunnat göras.

Naturreservat

Under senare år har intresset för att vårda miljön genom att behålla olika natur- och landskapstyper ökat starkt. Här ingår också att bevara sällsynta arter, som ställer krav på en viss specifik miljö, till exempel gamla och murkna lövträd där det finns en rik insektsflora. Sverige har en lagstiftning, som tvingar markägaren att ta långtgående naturhänsyn i dessa avseenden. Egendomsnämndens naturvårdshänsyn går ofta längre än vad lagstiftningen kräver i såväl skogs- som jordbruk.

Svenska kyrkan har under senare år tagit sitt ansvar för miljövården bland annat genom att avsätta ca 20 % till någon typ av reservat/målklassning/avsättning. Prästlönetillgångar i Visby stift har avyttrat 480 ha och upplåtit 180 ha mark till Länsstyrelsen för naturreservat. Dessutom har 275 ha avsatts som s.k. kyrkoreservat.

Avtal finns även klara med Staten genom Naturvårdverket att sälja ca 230 ha på norra Gotland som ska ingå i den nya nationalparken Bästeträsk. Naturvårdverket har åtagit sig att ta fram ersättningsmark av mer produktionskaraktär till prästlönetillgångarna.

Skogsbruk

Prästlönetillgångars skogsinnehav i Visby stift förvaltas av Skogssällskapet. Skogsbruket är certifierat enligt FSC®. Tillväxten i våra produktionsskogar beräknas till 23 000 m³sk/år och avverkningen under 2023 beräknas uppgå till 11 000 m³fub. 65 % av volymen kommer från förnygringsavverkning och resterande från gallring samt övrig avverkning. Den rådande skogskonjunkturen har gått upp så avverkningarna kan ligga kvar i volym. Rådjurs- och kaninskadorna förväntas fortsätta under 2023. Fortsatt beredskap för detta måste vidmakthållas. Torkan var svår sommaren 2018 och det innebär att tidpunkten för plantering numera delas upp för att sprida riskerna. Utöver intäkter från skogsbruket tillkommer intäkter och kostnader för upplåtelser, administration m.m.

Resultatet för skog beräknas till 513 tkr.

Jord

Jordbruksförvaltningen bedrivs huvudsakligen genom utarrendering av sidoarrenden. Arrendena skrivs om vart 5:e år enligt ett rullande schema. Utöver åkermark utarrenderas stora arealer betesmark. Dessa betesmarker som brukas helt utan konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel utgör en viktig del av det gotländska landskapet. På den del som är jordbruksmark finns ett kontinuerligt behov av att underhålla och förbättra avvattning. Många dikesanläggningar börjar bli gamla och det finns ett ökat behov av att investera i underhåll av dessa. Prästlönetillgångar har även ett anläggningsarrende för vindkraft på Näs Annex 1:1. All mark är även utarrenderad till jakt.

Biskopsgården ingår under kostnadsställe *jord* och hyrs ut i sin helhet till Visby stift. Fastighetsskötsel och vaktmästeri sköts av Visby Domkyrkoförsamling enligt avtal. Under vinter/vår 2017/2018 har en omfattande renovering av biskopsgården genomförts vilket resulterat i ett nytt hyresavtal med Visby stift. Det nya avtalet reglerar hyreskostnaden efter de verkliga kostnaderna för att äga och driva biskopsgården.

Resultatet för jord beräknas till 1 746 tkr.

Prästlönefond

Förmögenhetsmassan i prästlönefonden ska bevaras till sitt kapital och värdesäkras för inflation. Fonden ska förvaltas så effektivt som möjligt. Den ska vara placerad på ett sådant sätt att riskerna sprids och att fonden ger bästa möjliga uthålliga avkastning. Detta ska ske enligt beslutad etisk och hållbar finanspolicy. För närvarande är största delen placerad i SE Bankens Ethosfonder.

Resultatet för prästlönefond beräknas till 775 tkr.

Resultat och utdelning

Totalt resultat för Prästlönetillgångarna beräknas 2023 till 3 034 tkr. Under 2023 kommer sannolikt flera fastighetsaffärer att slutföras. Detta bör höja resultatet ytterligare men får inte budgeteras med. Vinster från försäljningar är inte utdelningsbara utan ska återinvesteras i prästlönetillgångarna.

Egendomsnämnden delade under 2022, för resultatet 2021, ut 2 000 tkr till församlingarna och 2 000 tkr till nationell nivå, totalt 4 000 tkr. Utdelning under 2023, för resultatet 2022, är i skrivande stund relativt osäkert beroende på årets medelinflation. Om inflationen landar på 8% blir värdesäkringen 3 600 tkr och resultatprognosen landar på + 2 000 tkr, så blir det en förlust för 2022 på 1 600 tkr och då måste man förlita sig till balanserade vinstmedel som efter nämnda utdelning uppgår till 4 382 tkr. Netto utdelningsbara medel 2 782 tkr, vilket kan ge en total utdelning på mellan 2 000 - 2 500 tkr.

Egendomsnämnden strävar efter att hålla en jämn utdelningsnivå även om osäkerhetsfaktorn vad gäller framtida utdelningar är stor.

Framtid

Även om förvaltningen ska vara långsiktigt hållbar får den, i en föränderlig värld, inte bli för passiv. Egendomsnämnden letar ständigt nya vägar för att behålla en hög avkastning och därmed en hög utdelning till församlingar och stift, samtidigt som natur- och kulturmiljövårdens intressen beaktas.

Arbetet med att i framtiden etablera ytterligare vindkraft på prästlönetillgångarnas marker har varit inaktivt många år, men påbörjas nu igen. Det är ett mycket långsiktigt arbete då miljötillstånd och möjligheten att exportera el från ön ännu ska säkras. Prästlönetillgångarna arbetar tillsammans med flera andra fastighetsägare för att undersöka möjligheterna till vindkraft på mellersta Gotland.

I Svenska kyrkans färdplan för klimatet har Prästlönetillgångarna i alla stift gemensamt arbetat fram målområden inom jord, skog och samhällsbyggnad. Under en konferens med alla egendomsnämnder och utskott i slutet på september 2022 påbörjades arbetet med att sätta nya målområden för nästa etapp 2023–2027.

Prästlönetillgångarna i Visby stift ingår tillsammans med stiftens prästlönetillgångar i ett projekt att titta på storskaliga solelsparkar. Inom Prästlönetillgångarna finns både mark och kapital och i kyrkan som helhet finns stor elförbrukning. Tanken är att genom samverkan kunna göra en stor klimatsatsning. Första etappen i projektet, med bland annat scanning av fastigheter lämpliga för solelproduktion, är genomförd och medel för etapp 2 är beviljat. I denna etapp skall bland annat undersökas lämpliga affärsmodeller för att koppla ihop kyrkans elförbrukning med möjlig elproduktion på fastigheterna.

Avtal där entreprenör undersöker möjligheterna till etablering av solelspark är tecknat på två fastigheter. På Gotland är den stora utmaningen för elproduktion att kunna ansluta till befintligt elnät. Egendomsförvaltningen arbetar nu för att hitta projekt där energibalansering ingår eller där energin kan förädlas och användas på annat sätt.

Under renoveringen av biskopsgården 2018 användes biblioteket till förvaring av möbler och återstår att renovera. När biskopsgården under hösten 2022 står tom kommer biblioteket att renoveras samt att andra underhållsåtgärder planeras att genomföras. Åtgärderna skall vara klara till att ny biskop för Visby stift flyttar in i början på 2023.

Prästlönetillgångar har en vilja att tillmötesgå församlingar och församlingsbor med en positiv hållning. Detta tar sig uttryck t.ex. vid upplåtelse av servitut och andra upplåtelseformer till allt från orienteringstävlingar till fiberledningar.

BUDGET FÖR PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA I VISBY STIFT 2023

	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Intäkter, skog	4 062	5 296	6 130
Kostnader, skog	-3 654	-4 845	-5 617
SUMMA	408	451	513
Intäkter, jord	4 376	3 811	4 215
Kostnader, jord	-1 774	-2 341	-2 469
SUMMA	2 602	1 470	1 746
Intäkter, fond	1 074	855	980
Kostnader, fond	-235	-231	-205
SUMMA	839	624	775
<hr/>			
Intäkter, förvaltning	9 512	9 962	11 325
Kostnader, förvaltning	-5 663	-7 417	-8 291
RESULTAT inkl skatt	3 849	2 545	3 034
Ej utdelningsbara intäkter (reavinster fastighet, intrångsersättn)	-369	-200	-50
Avsättning för värdesäkring (inflationssäkring av kapitalet)	-1 667	-38	-2 500
Årets disponibla resultat	1 813	2 307	484
Balanserade vinstmedel	6 569	4 382	1 089
Värdesäkring utöver budget 2022		-3 600	
DISPONIBELT FÖR UTDELNING	8 382	3 089	1 573
Årets utdelning (förslag)	4 000	2 000	1 000

Not; avsättn för värdesäkring i budget 2022 är alldeles för lågt satt, det kan bli 3,6 miljoner vid en årsmedelsinflation på 8%, vilket ger en förlust för år 2022 och en minskning av de balanserade vinstmedlen men också låg eller ingen utdelning.

Avsättning för 2023 är beräknat på fondkapital 50 milj och inflation 5%.

SKOG (tkr)

	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Rörelsens intäkter			
Virkesförsäljning	3 690	4 821	5 638
Fastighetsintäkter	372	475	492
Summa intäkter	4 062	5 296	6 130
Rörelsens kostnader			
Avverkningskostnad	-2 214	-3 298	-4 318
Fastighetskostnader	-49	-106	-103
Administrationskostnader	-142	-218	-180
Adm kostn till stiftet	-164	-180	-180
Kostnad för inhyrd personal	-890	-675	-700
Övriga kostnader och intäkter	-195	-368	-136
Summa kostnader	-3 654	-4 845	-5 617
Resultat skog	408	451	513
<i>Avgår ej utdelningsbart</i>	<i>0</i>	<i>-50</i>	<i>-20</i>
UTDELNINGSBART RESULTAT SKOG	408	401	493

JORD (tkr)

	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Rörelsens intäkter			
Hyror	763	751	867
Arrenden	3 187	2 885	3 318
Övriga intäkter	57	175	30
Reavinst	369	0	0
Summa intäkter	4 376	3 811	4 215
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	-494	-1 210	-1 012
Adm kostnader (inkl skatt)	-424	-276	-577
Adm kostnader till stiftet	-133	-180	-180
Kostnad inhyrd personal	-723	-675	-700
Summa kostnader	-1 774	-2 341	-2 469
Resultat jord	2 602	1 470	1 746
<i>Avgår ej utdelningsbart</i>	<i>-369</i>	<i>-150</i>	<i>-30</i>
UTDELNINGSBART RESULTAT JORD	2 233	1 320	1 716

FOND (tkr)

	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Rörelsens intäkter			
Utdelning	893	810	800
Ränteintäkter	181	45	180
Vinst vid fsg av vp. M.m.	0	0	0
Summa intäkter	1 074	855	980
Rörelsens kostnader			
Förvaltningskostnader	-15	-25	-15
Övriga kostnader	-8	-16	0
Adm kostn till stiftet	-56	-40	-40
Kostnad inhyrd personal	-156	-150	-150
Summa kostnader	-235	-231	-205
UTDELNINGSBART RESULTAT FOND	839	624	775

I FOND så är alla intäkter utdelningsbara, även reavinster.

Finanspolicy i Visby stift och prästlönetillgångar i Visby stift

Antagen av stiftsfullmäktige 2022-11-19 § 29

1. Mål

Medel förvaltade av Visby stift och Prästlönetillgångarna i Visby stift skall förvaltas i enlighet med lag om svenska kyrkan och kyrkoordningen (KO).

För stiftet återfinns detta i KO 49 kap. 2 §: *”Stiftet skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Medlen skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar. Stiftsfullmäktige skall utfärda närmare bestämmelser om hur medlen skall förvaltas. För prästlönetillgångarna gäller särskilda bestämmelser.”*

För prästlönetillgångarna återfinns detta i KO 46 kap. 3 §: *”Prästlönetillgångarna skall förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt enligt Svenska kyrkans grundläggande värderingar.*

Genom aktiv kapitalförvaltning och med långsiktigt reell värdeökning som mål, skall god avkastning eftersträvas utifrån etiskt försvarbara placeringar i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar.

Policyn gäller även för stiftelser vars medel förvaltas av stiftsstyrelsen, för närvarande; Biskop Viktor Rundgrens stiftelse, Biskop von Schéeles stiftelse till prästbristens avhjälpande, Biskop von Schéeles stiftelse för behövande prästänkor samt Stiftelsen för underhåll av kyrkor i Visby stift.

2. Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Stiftsfullmäktige

Beslutar om finanspolicyn i Visby stift och prästlönetillgångarna i Visby stift. I policyn bestäms de principer som i stora drag ska gälla för medelsförvaltningen. Stiftsfullmäktige ska revidera reglementet vid varje ny mandatperiod.

2.2 Stiftsstyrelsen

Ansvarar för sin förvaltning inom ramarna för den av stiftsfullmäktige fastställda finanspolicyn. Stiftsstyrelsen initierar ändringar av finanspolicyn. Stiftsstyrelsens förslag ska sändas till egendomsnämnden på remiss för yttrande innan slutligt förslag antas i stiftsfullmäktige.

2.3 Egendomsnämnden

Ansvarar för sin förvaltning inom ramarna för den av stiftsfullmäktige fastställda policyn. Yttrar sig över stiftsstyrelsens förslag till ändringar i finanspolicyn.

3. Etiska placeringsregler

3.1 Grundläggande utgångspunkter

Ur de båda källorna för kristen etik, skapelsen och uppenbarelsen i Bibeln, följer två grundläggande moraliska principer som är vägledande i arbetet med kapitalförvaltning inom Svenska kyrkan; människovärdesprincipen och förvaltarskapstanken.

3.1.1 Människovärdesprincipen

Föreställningen om ett människovärde, som är lika för alla människor, är fundamental både för kristen etik och för det demokratiska samhället. Ur människovärdesprincipen följer såväl negativa som positiva förpliktelser. De negativa plikterna sätter vissa bestämda gränser för vårt handlande. Varje människa ska behandlas med respekt och får inte utnyttjas på ett otillbörligt sätt. De positiva plikterna å andra sidan innebär krav på våra aktiva insatser för att främja andra människors väl. De positiva förpliktelserna är relaterade till ett krav på rättvis fördelning och likställdhet mellan människor, med rötter hos Gamla testamentets profeter. Med utgångspunkt i människovärdesprincipen är det i sin tur möjligt att motivera olika slags mänskliga rättigheter.

3.1.2 Förvaltarskapstanken

Förvaltarskapet är ett viktigt tema i Bibeln med stark relevans för arbetet med kapitalförvaltning. Enligt förvaltarskapstanken uppfattas de tillgångar vi människor förfogar över som gåvor som vi har fått av Gud för att brukas i våra medmänniskors tjänst. Människan är en förvaltare av Guds gåvor. Detta rymmer ett ansvar både mot andra människor och mot skapelsen i övrigt. Det handlar både om att nyttja olika naturtillgångar för att tillgodose människans behov men också att vårda naturen med tanke på dess egenvärde och på framtida generationernas behov.

4. Godkända tillgångsslag

Medel som erfordras för den löpande verksamheten placeras i bank på konto utan uppsägningstid.

För övriga medel eftersträvas placering i aktier, aktiefonder, räntebärande värdepapper, räntebärande värdepappersfonder och aktieindexobligationer. Fördelning mellan aktier/aktiefonder å ena sidan och räntebärande värdepapper/likvida medel å andra sidan ska ske så att god avkastning och tillväxt sker med ett begränsat risktagande. Andel noterade aktier/aktiefonder får maximalt uppgå till 75% av den totala portföljen. Andelen räntebärande värdepapper/likvida medel ska uppgå till minst 25% av den totala portföljen.

Viktningen för prästlönetillgångarna kan tillåta ett högre risktagande och därmed en högre andel aktier/aktiefonder än för Visby stift eftersom prästlönetillgångarna primära syfte är att generera utdelningsbar avkastning på sina tillgångar till förmån för ingående församlingar och pastorat. Prästlönetillgångarna kan därför tangera 75%-gränsen medan Visby stift bör ligga något lägre, max 60% andelar aktier/aktiefonder. Bra också att sprida ägandet inom samma tillgångsslag mellan olika förvaltare.

Handel med övriga på marknaden förkommande instrument bör ske restriktivt. Utfärdande av köpoptioner får endast ske med egna underliggande aktier.

Förvaltning av värdepapper ska i huvudsak ske hos kapitalförvaltningsorganisation, bank eller fondkommissionär.

5. Svenska kyrkan i Visby stift som ansvarsfull investerare

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar ska i sin kapitalförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna.

2007 undertecknade Svenska kyrkan nationella nivå de sex principerna för ansvarsfulla investeringar som FN lanserade 2006 som heter "Principles for Responsible Investment", PRI. Som ett led i detta har Svenska kyrkans nationella nivå åtagit sig att integrera faktorer som rör miljö, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och bolagsstyrning i analys och investeringsbeslut, ofta kallat ESG (Environmental, Social and Governance). PRI driver frågor om hur hela finansbranschen kan bli mer hållbar och göra mer samhällsnytta, samt erbjuder en plattform för att gemensamt påverka företag med brister. PRI's principer innebär att vi ska utnyttja vår påverkansmöjlighet, verka för transparens och rapportera om vårt eget arbete.

Vi tillämpar även internationella konventioner som rör bolagens ansvar i vår analys av dem. Sådana är till exempel ILO's konventioner, OECD's riktlinjer för multinationella företag, FN's förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN's Global Compacts tio principer och FN's vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Svenska kyrkan har ett tydligt barnperspektiv i all sin verksamhet och för våra kapitalplaceringar så återspeglas det i till exempel ILO's konventioner om barnarbete men även i olika skrivningar som rör kvinnors rättigheter. Vi vill också verka för att företagen aktivt bidrar till en hållbar utveckling genom att arbeta med FN's globala mål för hållbar utveckling.

Dessa principer är vägledande för Svenska kyrkans nationella nivåns arbete med kapitalförvaltning och därmed indirekt även för Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar då vi avropar de ramavtal som upphandlas och som då redan är etiskt och hållbart screenade och därmed redan godkända placeringsalternativ. När vi går utanför befintliga ramavtal så ska Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar göra samma analyser som gjorts i de befintliga ramavtalen.

I linje med detta ska Svenska kyrkans nationella nivå som ansvarsfull investerare:

-Välja förvaltare som har kompetens att integrera risker och möjligheter kopplat till hållbarhet i såväl analys som investeringsbeslut

-Lägga tonvikten på hållbara bolag och utesluta placeringar i vissa branscher som är problematiska utifrån kyrkans grundläggande värderingar

-Utnyttja vår möjlighet att som kapitalägare påverka enskilda bolag, branscher och finansmarknaden i stort

6. Investeringar görs i ansvarsfulla företag

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar vill bidra till lösningar för en hållbar utveckling i vår värld. Förvaltare av kyrkans kapital förväntas därför välja bolag utifrån samhällsnytta där de globala utvecklingsmålen ger vägledning. Med det avses till exempel företag som genom sina varor och tjänster bidrar till en hållbar utveckling eller arbetar systematiskt och målmedvetet i sina processer med frågor som rör miljö, arbetsförhållanden, mänskliga rättigheter och fattigdomsbekämpning, där det ger bäring på verksamheten. Det gäller även frågor om bolagsstyrning till exempel korruption, ledningens ersättningsystem och skatt. I linje med detta ska fokus ligga på företag som:

-Integrerar hållbarhet i sin affärsmodell och strategi

-Redovisar och följer upp sitt hållbarhetsarbete utifrån sin uppförandekod och andra riktlinjer

-Följer internationella regelverk som syftar till att skydda människor och miljö och agerar för att åtgärda fel och brister. Företaget bör använda sin påverkansmöjlighet i hela värdekedjan, det vill säga även förhållandet till leverantörer, underleverantörer och kunder

-Bidrar positivt såväl ekonomiskt och miljömässigt som social, till berörda samhällen

-Begränsar sina skadeverkningar på miljön (globalt, regionalt och lokalt) och agerar med hänsyn till nu levande och kommande generationers behov genom att till exempel använda bästa tillgängliga teknik och minska sin användning av naturresurser och skydda dem

-Ser nya affärsmöjligheter och bidrar till ett minskat resursutnyttjande i en värld med krympande resurser, till exempel genom att ta steg mot en cirkulär affärsmodell

7. Kontroversiella verksamheter

En kristen människosyn och det ansvar för andra människors väl som är ett viktigt uttryck för en kristen etik, motiverar en restriktiv hållning till investeringar i vissa branscher. För dessa branscher krävs ibland även en kvalitativ bedömning för att avgöra om ett företag utgör en möjlig placering. I samtliga fall ska förvaltaren kunna motivera en investering i dessa verksamheter utifrån samhällsnytta och hållbarhet.

7.1 Klimat

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar uppfattar klimatförändringarna som ett allvarligt hot mot skapelsen och de grundläggande livsvillkoren på vår planet och investerar därför inte i företag som ägnar sig åt utvinning av fossila energikällor, eller energiproduktion som till stor del består av fossila bränslen. Vi investerar därmed inte heller i till exempel oljesand eller skiffergas. Förvaltare av Visby stift med tillhörande prästlönetillgångars kapital, förväntas istället investera i bolag som på ett konstruktivt sätt bidrar till att lösa klimatfrågan.

7.2 Vapen

Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar utesluter investeringar i bolag som i icke obetydlig omfattning tillverkar eller säljer vapen eller krigsmateriel. Vi utesluter även investeringar i bolag som är aktivt involverade i utveckling och produktion av särskilt inhumana vapen eller dess specialkomponenter. Med aktivt involverade avses tillhandhållandet av produkter och tjänster som är specifikt anpassade för vapnet.

Definition av vapen och vapenrelaterad krigsmateriel

Med vapen avses produkter som är avsedda att döda, stympa eller ödelägga och som säljs för militära ändamål. Med krigsmateriel avses produkter eller delkomponenter som är speciellt utvecklade för att ingå i vapen eller vapensystem. Produkter och tjänster som omfattas av denna finanspolicy utgår från bilagan till förordningen (2019:314) om krigsmateriel, som kan hämtas från hemsidan för Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP). Produkter som omfattas är all krigsmateriel för strid (KS) samt de produkter och tjänster under övrig krigsmateriel (ÖK) som signifikant modifierats (specialanpassats) för att användas i KS. Övriga produkter i bilagan omfattas ej då de bedöms ha dubbla användningsområden (militärt/civilt så kallade *dual use*-produkter) och/eller saknar tydlig koppling till stridsfunktionen.

Definition av särskilt inhumana vapen

Med särskilt inhumana vapen menas sådana vapen som strider mot folkrättens principer om att vapnen måste kunna diskriminera mellan civila och militära mål och inte får ha oproportionerlig skadeverkan. Vapnen bedöms utifrån dessa två principer uteslutande, oavsett om det finns internationella avtal som reglerar det specifika vapnet eller inte. Således bedöms kärnvapen genom sin icke-diskriminerande och oproportionerliga skadeverkan strida mot Svenska kyrkans policy även om ett internationellt avtal (icke-spridningsavtalet) tillåter kärnvapen i viss utsträckning. Exempel på vapen som uppfyller Svenska kyrkans definition av särskilt inhumana vapen är: massförstörelsevapen (WMD), vapen reglerade i CCW (*Convention on Certain Conventional Weapons*), personminor, klusterbomber samt vapen som innehåller utarmat uran.

7.3 Alkohol

Restriktioner beträffande alkohol har sin grund i de omfattande sociala och hälsomässiga skadeverkningar som är ett resultat av missbruk av alkohol. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag där omsättningen från produktion av alkoholhaltiga drycker överstiger fem procent (5%) av den totala omsättningen. Med alkoholhaltiga drycker menar vi de drycker som har en högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent.

7.4 Tobak

Företag som tillverkar tobaksprodukter uppfyller inte kraven på ansvarsfullhet med anledning av tobaksprodukternas negativa hälsoeffekter. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag där någon del av omsättningen (0%) kommer från produktion av tobak eller tobaksprodukter.

7.5 Spel om pengar

Spel om pengar kan leda till ett spelberoende som påminner om andra typer av missbruk och som kan få förödande konsekvenser. Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte i företag vars varor och tjänster relaterade till spel om pengar omsätter över fem procent (5%) av den totala omsättningen. Bolag vars huvudsakliga affärsidé är produkter för design eller utveckling av mjukvara eller plattformar för spel om pengar är inte heller investeringsbara.

7.6 Pornografi

Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar investerar inte produktion eller aktiv distribution av pornografi som på ett ohöjlt och utmanande sätt återger sexuella situationer eller händelseförlopp, där människors värde och värdighet kränks.

Definitioner och avvägningar

Med aktiv distribution avses marknadsföring eller försäljning som är ett resultat av företagets egna aktiva åtgärder. Enligt Nationalencyklopedin är pornografi en "...benämning på sinsemellan mycket olika, i underhållande och lustframkallande syfte, framställda beskrivningar av människors erotiska liv".

Svenska lagstiftning har idag inskränkningar i fråga om skildringar av "sexuellt våld eller tvång" och mot "barn i pornografiska sammanhang". Även den lagliga pornografin kan dock i många fall kopplas till att människans värde och värdighet kränks. Icke desto mindre finns också erotisk eller pornografisk litteratur och film som bejakar en sund sexualitet hos både män och kvinnor.

Det är dock svårt att dra en skarp linje mellan det sunda och det kränkande. Vad som är tabu och skamligt har dessutom förändrats genom tiderna och ser olika ut i olika kulturer. Det finns, vad vi känner till, inga börsnoterade bolag som producerar det vi i dagligt tal menar med pornografi. Icke desto mindre har vi en nollgräns för produktion av pornografi.

Distribution av pornografi är däremot en mer komplicerad fråga. Bolag som distribuerar pornografi redovisar inte sina intäkter från detta segment. Det är med andra ord svårt att bedöma innehållet i och omfattningen av programutbudet hos exempelvis en filmdistributör. Det man trots allt kan bedöma är om bolaget i fråga aktivt marknadsför pornografi. Därför avstår Svenska kyrkan och Visby stift med tillhörande prästlönetillgångar att investera i företag vars intäkter kommer från företagets egna aktiva åtgärder inom marknadsföring och distribution av pornografi.

RAPPORT

Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket

Den 23 oktober 2022 bad ärkebiskop Antje Jackelén det samiska folket om ursäkt under en Högtidsgudstjänst i Luleå domkyrka. En ursäkt för de övergrepp och kränkningar som kyrkan stått för under lång historisk tid.

Denna ursäkt har föregåtts av en lång försoningsprocess som tog sin början i mitten av 1990-talet. En rad samtal och konferenser har genomförts under årens lopp plus forskning och ett flertal böcker i skilda frågor.

2006 kom utredningen *Samiska frågor i Svenska kyrkan*. Den ledde till den första dialogkonferensen Ságastallamat 1 i Kiruna 2011. Därefter startade ett omfattande forskningsarbete som 2016 dokumenterades i *Vitboken* i två band om 1 200 sidor med 35 artiklar av olika skribenter. Vitboken finns också i en populärvetenskaplig version.

I Vitboken beskrivs bland annat kyrkans bidrag till rasbiologin. Att man gav underlag till Herman Lundbom, föreståndare för det statliga Rasbiologiska Institutet som bildades 1922 det första i sitt slag i världen. Lundbom åkte runt i samebyarna, gjorde skullmätningar och fotograferade samer nakna, allt för att bevisa att samerna tillhörde en underordnad ras. Syftet var också att förhindra rasblandning som kunde hota den rasrena svenska befolkningen. Otäcka strömningar för vad som senare hände i Tyskland. Lundbom fick stöd och råd och viktiga kontakter via kyrkan och dess präster. I nutid har detta belysts i Amanda Kernells uppmärksammade film *Sameblod* (2017).

Ytterligare tre böcker har givits ut som belyser relationen: *Nomadskoleboken*, *Samerna och Svenska kyrkan* och nu senast *Samiskt kyrkoliv – historia, kultur, teologi*. En gedigen dokumentation har präglat försoningsprocessen tillsammans med löpande förtroendefulla samtal och kontakter under lång tid.

Den första ursäkten skedde den 24 november 2021 i Uppsala domkyrka.

Den andra ursäkten nu i Luleå domkyrka. Dessförinnan två dagars samtal och dialog – Ságastallamat 2. Att ursäkten framfördes i Luleå var symboliskt viktigt eftersom Luleå ligger i Sápmi – samernas land sedan långliga tider. Sápmi omfattar norra Norge över norra Sverige in i norra Finland och slutar i nordvästra hörnet av Ryssland (Kolahalvön).

Under Högtidsgudstjänsten närvarade nio biskopar (inkl ärkebiskopen), företrädare för urfolk i Kanada och USA samt samer från Norge och Finland. Gudstjänstens programbok pryds på sitt omslag av en textil av samekonstnären Britta Marakatt-Labba. Psalmerna sjöngs på sydsamiska, nordsamiska, lulesamiska och svenska. Även jojken präglade gudstjänsten. Starka vittnesbörd framfördes från samer. Ett av dem av Ingrid Inga, ordförande i Samerådet, som väl belyser relationen till kyrkan:

Samisk religion och andlighet har genom historien nedvärderats och framställts av Svenska kyrkan som hedendom, vidskepelse, djävulskonst och avgudadyrkan oförenlig med kristen tro. Samisk religion och andlighet är en del av vår livsform och våra levnadsförhållanden som är starkt knutna till vårt traditionella bruk av marker och naturresurser i Sápmi. Markerna och naturen är vårt hem där vår identitet, våra minnen, vår kultur, våra heliga platser, andlighet, våra näringar och vårt språk formats och upprätthållits genom årtusenden. Vårt sätt att leva i nära samklang med markerna och naturen är att leva andligt. I vår tradition är bönen och välsignelsen alltid knuten till goda handlingar och till tacksamhet och att vi är en del av Guds skapelse. Samisk religion och andlighet är en del av den kristna tron – om Svenska kyrkan är beredd att erkänna det.

Under den tidigare historien krävde kyrkan att endast en gud skulle tillbes – en gud som inte accepterade konkurrens. Kyrkans mission var också ett allvarligt hot mot samisk kultur och livsmönster. Samernas religion förtrycktes.

Svenska kyrkan har sedan mitten av 90-talet på ett målmedvetet sätt drivit försoningsprocessen tillsammans med företrädare för samerna. Ärkebiskop Antje Jackelén har spelat en viktig roll i processen under senare år. En process som alltså gick i mål veckan innan hon lade ner staven.

Nu vidtar att gå från ord till handling. En Handlingsplan har arbetats fram med åtta framåtsyftande åtaganden kopplade till Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket 2022 – 2031. Kyrkostyrelsen har avsatt strategiska utvecklingsmedel med 40 miljoner kronor för perioden.

I en första etapp 2022 – 2026 läggs fokus på att stärka samiskt inflytande och delaktighet i svenska kyrkan, att främja samiskt kyrkoliv, insatser för att stärka samiska barn och unga, översyn av kyrkans markförvaltning och skogsbruk och att öka kunskapen och respekten för urfolksrätten.

Fortlöpande har genom historien övergrepp och kränkningar skett från svenska staten och allt fort. Kyrkans försoningsprocess har satt press på svenska staten att göra detsamma men först för ett år sedan tillsatte förra kulturministern Amanda Lind en *Sanningskommission* som nu arbetar med att kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna och konsekvenserna för det samiska folket. Förslag skall arbetas fram till åtgärder som bidrar till upprättelse och främjar försoning.

Som medlemmar i Svenska kyrkan kan vi vara stolta över kyrkans ambitiösa och ärliga försoningsprocess där kyrkan tar på allvar urfolkens rätt. En rätt som är stadgad i FN:s Urfolksdeklaration.

Det var inspirerande att få representera Stiftsstyrelsen vid Ságasallamat 2 och Högtidsgudstjänsten i Luleå 21 – 23 november 2022.

Lennart Lindgren

Faktaruta:

- ✘ I samernas land (Sápmi) finns i fyra länder med ca 70 000 samer.
 - ✘ I Sverige bor uppskattningsvis 20 000 samer.
 - ✘ 4 600 samer är renägare varav 40% är kvinnor.
 - ✘ Totalt finns 51 samebyar: 33 fjällsamebyar från Könkämä i norr till Idre i söder, 10 skogssamebyar och 8 sk konsessionsamebyar.
 - ✘ Totalt finns i svenska Sápmi 225 000 – 280 000 renar.
 - ✘ I världen finns ca 370 miljoner som tillhör något av världens ca 5000 urfolk. Nästan alla utanför Europa. Några exempel på urbefolkning är aboriginer, azteker, inka, maya och Nordamerikas indianer.
- 2007 antog FN Deklarationen om ursprungsfolkens rättigheter.